

φιλην amabilem dicunt, quia lumen eius exorians amabili ueneratione oculorum consalutamus. Et pythius ἀπὸ τοῦ πύθωνος. hoc est putrescere, quod nunquam sine ui caloris efficitur, quamuis aliqui a nece potius Draconis inditum deo hoc nomen fabulentur, quæ tamen fabula non omnino expertationis uideri potest. Latonæ Apollinem, Dianamq; paruriētis fertur Iuno inuulso phytionis terrore abstulisse, sed ubi partus tandem effusus est, Draconem memorant, qui phytion uocabatur inuulso deorum cunas, sed apollinem in prima infantia sagittis belluam confecisse, quod ita intelligendum esse naturalis ratio suadet. post Chaos, ubi primum cœpit confusa deformitas in rerum formas, atq; elementa nitescere, terraq; adhuc humida substantia, molli, atq; instabili sede nutaret. conualescente paulatim aethero calore, atq; inde seminibus igneis in eam defluentibus, hæc duo sydera edita esse creduntur, et sol quidem ingenti ui caloris in superna rapuisse, luna uero humidiore, et uelut femineo sexu naturali quodam pressa tempore inferiora tenuisse, tanquam ille magis substantia patris constet, hæc matris. qui ppe latonam physica uolunt terram uideri, cui diu interuenit Iuno, ne duo, quæ diximus numina æderentur, hoc est aer qui tunc humidus, grauisq; obstabat aether, ne fulgor luminum per humoris aeris densitatem tanquam ex cuiusdam partus progressionem fulgeret, sed diuinæ providentiæ uicis instantia, quæ partum inuulso existimatur. ideo in insula delo ad confirmandam fabulæ fidem ædes providentiæ, quam τὸν προνοίας appellant, summa religione celebratur, propterea in insula dicuntur nati, qd ex mari nobis oriri uidentur. insula uero ideo delos uocatur, quia ortus, et quasi partus luminum dela, hoc est manifesta omnia faciunt. de nece uero Draconis ratio hæc est. Nam terræ adhuc humida exhalatio meando in superiora uolubili in petu, atq; in de in sese postquam calefacta est instar mortiferi serpentis in inferiora reuoluendo omnia ui putredinis corruppebat, quæ non nisi ex calore, et humore generatur, ipsūq; solem densitate caliginis obtegendo nebula quodammodo uidebatur lumē eius eximere. sed diuino feruore radiorum tandem quasi sagittis incenditibus extenuata, interempti ab Apolline Draconis fibulam fecit. est et alia ratio draconis perempti. Nam solis meatus licet ab eclipticæ linea nunquam recedat, sursum tamen, ac deorsum uentorum uices certa deflexione uariando iter suum uelut flexum Draconis inuoluit. sub hac ergo appellatione cœlestis itineris cum confecisset cursum suum, Draconē confecisse dicebatur. inde fabula exorta est, de serpentis nece, sagittarum autem nomine nisi radiorum iactus ostenditur. sunt etiam qui hanc rationem huius appellationis afferant, quod cum sol in signo canceri æstiuum solstitium facit, in quo longissimi diei terminus est, et inde retro gressum agit ad diminutionem dierum. Pythius eo tempore appellatur ὡς πύθωνος θεός. hoc est quod ultimum cursum currat. Idem ei nomen conuenit et cum capricornū rursus ingreditur i quo ultimum breuissimū diei cursum intelligitur peregrisse. et ideo in alterutro signorum peracto annuo spatio draconem Apollo, id est flexuoso iter suum ibi confecisse memoratur. ideo autem his duobus signis, quæ portæ solis uocantur canceri, et capricorni nomina contigerunt, quod cancer animal retro, atq; oblique incedit, eademq; ratione sol in eo signo obliquum, ut solet inapit agere retro gressum. capræ uero hæc in pasto consuetudo uidetur, ut semper altum pascendo petat. atqui sol quoq; in Capricorno inapit ab imis in alta remeare. Apollinem Didymæu uocant, quod geminam speciem sui numinis præfert illuminando, formandoq; lunam. etenim ex uno fonte lucis gemino sydere spatia diei, ac noctis illustrat. græci autem διδυμῶν geminū

uocant. Delphium nominant, quod ea, quæ obscura sunt, lucis claritate patefacit in τῷ δελφῶν τὰ ἀφανῆ, uel qd unus solus sit siquidem prisca græci Delphium unum uocabant. a quo Adelfphon fratrem dixere, quod iam non unus esset. Agileum uero dicunt, quod agilei lingua attica uici uocantur. Apollini autem ex responso in uicis publicis urbis suæ statutis altaribus sacrificia instituerunt, eumq; ob id Agileum nominare. ligua autem scythia a pollo Oetofcyros dicebatur. a phœbus phœbeus dicitur. Virgil. Postera phœbea lustrabat lampade terras. ab apolline Apollineus, a sole solaris. Solanus. subsolanus, et alia plurima, de quibus superius latissime disse-ruimus. SORORES DOCTAE. Nomen musæ de quibus superius diximus, quas in apollinis tutela esse commemorant, in parnasso monte habitantes, qui phœbo, et baccho sacer est. Vnde poetæ quoq; in utriusq; dei tutela esse dicuntur, ideoq; non solum lauro, sed etiam edera coronantur, quæ Baccho sacra est. Vnde Ennisa dicitur. Virg. Pastores edera crescentem ornate poetam. rationes autem cur poetæ in bacchi quoq; tutela sint, præter eam, quod in parnasso speluncæ bacchicæ sint, has quoq; tradunt, uel quod ut Aristoteles inquit, Apollo et liber pater unus, idemq; deus sit, uel quod poetæ uatiani dicuntur. ex quo uates appellati. hoc autem optime fieri constat plurimo uero sumpto, hinc est, quod et apollini ederam, et baccho laurum aliquando tradunt Poetæ. Euripides διωποτα φιλόσοφει βίαι χε παρὰ ἀπολλων ἄλυρε. Aeschylus ὡ νναδὺς ἀπολλων. ὡ βίαι χε. ὡ μάντις, quibus uersibus uterq; poeta eundem esse et bacchum, et apollinem indicant, quod etiam facit Orpheus εἰς ἑὸς εἰς ἀϊδὺς εἰς ἡλῖος εἰς διόνυσος, propter quod Dionysium non ea, quam supra diximus ratione pictum physici putant, sed uel ἀπὸ τοῦ διαυύω, quod est perficio, quia sol quotidiano cursu ab oriente ad occasum cōfiat iter, uel quasi διὸς ῥῶν, hoc est iouis mentem, quia solem mundi mentem esse philosophi dixerunt, mundus autem uocatur cœlum, quod appellant Ionem. Vnde Aratus de cœlo dicitur ait. ἰνδὸς ἀρ χὸ μωδῶ Eademq; ratione liberum patrem appellatum a latinis, quia sol liber, et uagus est. Neuius. Hac qua sol uagus igneas habenas immittit. SALVTATOR. In salutandis amicis occupatus.

40 EPIGRAMMA C. AD SOMNVM.

NAEVIA SEX CYATHIS. Iocus est in eos, qui potando, sortando, dormiendo uitam traducunt inertem, et turpem. ueterum fuit, ut paulo ante diximus, solutozem aliquando potum exerceere coronatos propinantes amicis, siue præsentibus, siue absentibus, et quot in nomini-

bus illorum literæ erant, toties merum haurientes. ægyptij quoque ad coronas deuinciebant auiculas, quas primo sermone Dagnades uocant, quæ uellendo. morsicando. cantitando. non paterentur dormire potantes. NAEVIA. Bibatur sex cyathis Næuiæ sex cyathis propinetur, quoniam nomen eius sex literis constat, in quo notari potest, hoc nomen cum diphthongo scribi debere, dicitur autem a nœuo, quod est corporis in igne, seu genitiua macula, a qua præposita c litera Cnæi cognomen est factum, et Næuosus est dictus, qui nœuis plenus est. SEPTEM. Quia iustina septem literas habet. QUINQUE. Quatuor tribus. Quia lycas quinque lyde quatuor. Ida tribus literis constat. sunt autem nomina meretricum. OMNIS. Amicæ nomina omnium amicarum. Veteres amicam, et amecam per e literam scribe-

bant. SOMNE. Deum inuocat, qui quietem corpori-
bus inducit, ut quando amica uocata non ueniunt, ipse ueni-
at. hunc deum Herebi, & noctis filium fuisse Cicero scribit.
ideo autem somnum inuocat, ut dormiendo uideat eas, quas
uidere uigilans non potest. ita enim natura comparatum est,
ut cogitationes, sermonesq; nostri, sicut Cicero inquit, pariant
aliquid in somno tale, quale de homero scribit Ennius, de quo
fississime uigilans solebat cogitare, & loqui. Claudianus,
Omnia, quæ sensu uoluntur uota diurno,
Tempore nocturno reddit amica quies. Hunc deum

eleganter describit Ouidius.
Somne quies rerum, placidissime somne deorum,
Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris
Fessâ ministerijs mulces, reparasq; labori.
Sed non minus eleganter Seneca, Tuq; o domitor
Somne malorum, requies animi,
Pars humanæ melior uitæ,
Volucer matris genus Astrea
Fratr duræ languide mortis,
Veris misces falsa futuri
Certe, & idem pessimus auctor.
Pater o rerum portus uitæ,
Lucis requies, noctisq; comes,
Qui par regi, famuloq; uenis,
Placidus fessum lenisq; foues
Pavidum leti genus humanum
Cogis lentam discere mortem.
Preme deuictum torpore graui
Sopor ut dormitos alliget artus,
Nec torua prius pectora linquat,
Quam mens repetat pristina carsum.

EPIGRAMMA CI. AD FIDENTINVM.

NOSTRIS VERSIBVS ESSE
TE POETAM. Facete rursus deri-
det Fidentinum, qui Martialis uersibus
se uideri poetam uolebat. EMPTIS
OSSIBVS, INDICO' QV E
CORNV. Emptis ossibus, hoc est
ebore. que enim pro idest hoc loco acci-
pitur. sunt ex ebore dentes, inserunturq; ori, ubi naturales de-
sunt ad decorem duntaxat, & nullum alium usum, quam-
uis sint qui ad prolationem quoque uerborum conferre ali-
quid existiment. AEGLE. Nomen proprium mere-
tricis. CORNV. Dente, quia elephantorum dentes &
forma, & magnitudine penè cornua uidentur. INDI-
CO. Maximos enim Elephantos fert India orientis regio,
Asiæ terminus, quæ ab Indo amne nomen habet, qui in Cybi-
ratarum iugis oritur sexaginta penes fluios, torrentes uero
supra centum recipiens, ferens crocodilos, ut Nilus. ab India in-
dus, & indicus adiectiua deducuntur. LYCORIS.
Nomen alterius meretricis. MORO CADENTE.
Quando ob nimiam maturitatem decedit. tunc enim nigerrima
sunt mora. Nam, ut Theophrastus, & Plinius scribunt,
Moris succus in carne uinosus est, triniq; eius sunt colores prin-
cipio candidus cum acerba sunt, mox rubens, quando mature-
scere incipiunt, maturis niger. Vnde mora, ut quidam putant,
quasi maura appellata. μαυρὸν enim græcè nigrum di-
citur. à quo Mauritania Africæ regio appellata, cuius incolæ
Mauri dicuntur. nos morum putamus à mora potius, hoc est
tarditate deductum. morus enim postrema omnium arborū

Nostri uersibus se te poetam Fidentine putas, rupisq; eredi? Sic dentata sibi uidet
Aegle, Emptis ossibus, indicoq; cornu. Sic quæ nigrior est radente moro, Cernisata sibi
placet lycoris. Hæc etiã reitons, qua poeta es, Caluus cū fuoris, eris romatus i

floret, propter quod prudentissima arbor dicitur, quia lædi se
à frigore non sinit. maturescunt mora inter prima tingunt ma-
nus succo, dum maura sunt, acerba urunt. nascuntur mora, et
in rubis, sed multum ab ijs differentia. CERVSATA.
Cersa infecta, de qua superius diximus. COMATVS.
Longa coma facta ex alienis crinibus. CALVVS. Nu-
do capite sine crinibus. proprie enim Caluus dicitur, qui caluā
crinibus nudam habet. Est enim calua superior pars capitis.
unde huiusmodi uitium caluitium appellatur. caluaria uero
totum simul os superius appellatur ex interiore parte concava
exteriori conuexa. utrinque leuis, & qua cerebri membranā
contigit, et qua cute capillum angente contigitur, eaq; simplex
ab occipito, & temporibus duplex usque ad uerticem à fron-
te est raro solida inuenitur, idq; caput firmissimum est, & à
dolore tutissimum. Plinius, Terram ex caluaria psilothrym
esse palpebrarum tradunt. caluicium uni homini accidit, nisi
sit innatum, ut coruis aquaticus, qui phalacrocoraces, hoc est cal-
uus fit. Plinius, Quædam animalium naturaliter caluent, si-
cut strutio camelæ, & corui aquatici. ab hoc fit recaluo, quod
est rursus in caluitium reuertor, siue idem, quod calueo. à quo
recaluafter, sicut à calueo caluafter.

EPIGRAMMA CII. AD
CÆCILIANVM.

NVLLVS IN VRBE FUIT. Ex
persona Cæciliam deridet eos, qui de pu-
dicia uxorum solliciti adhibent eis custo-
des, quod perinde est, ac si lupos ouibus ad-
hiberent. sic inuenalis.
Audio quod ueteres olim moneatis auici-
pone seram, cohibe, sed quis custodiet ipsos
Custodes, cauta est, & ab illis incipit uxor.
Tum ita comparatum est, ut in ea magis nitamur, quæ ueritate
sunt. GRATIS. Etiam sine pretio. DVM LI-
CVIT. Ante, quam adhiberes custodes. INGENIO
SVS. HOMO ES. Per antiphrasin dictum, hoc est
paruum ingenij habuisti. nam dum uis pudicitia uxoris consu-
lere, dedisti illi adulteros, et maiorem auaritatem, simulatq; op-
portunitatem peccandi concessisti.

EPIGRAMMA CIII. IN PAVLAM.

MOECHVS ERAT. Acerbum disti-
chon in Paulam, quæ, cum uiuente uiro con-
suetudinem cum adultero haberet, nega-
bat adulterum esse. secuta uero morte uiri,
cum illum in conuicem duxisset, & adul-
terij auxit fidem, & suspicionem præbuit
machinatum se mortem in priorem uirum. MOE-
CHVS ERAT. Qui nunc uir est. MOE-
CHVS. Adulter. græca enim μοιχὸν adulte-
rum dicunt. μοιχάνη μοεχam, hoc est adulteram.
μοιχέιον, μοεchationem, hoc est adulterium. à moechus
fit uerbum moechor, quod significat adulterium committi.
NVNQV ID NEGARE POTES? te scilicet hunc
pro adultero habuisse, & uiro mortem machinatum esse, ut
hunc duceres.

EPIGRAMMA

Moechus erat, poteris tamē hor tu Paula negare.
Ecce uir est. nunqđ Paula negare potis ;

EPIGRAMMA CIIII. DE LINO.

DIMIDIUM DONARE. Lepidus iocus de Lino, qui ex diuitijs ad pauertatem erat redactus, ideoq; pecuniam mutabatur, quam postea non poterat soluere creditori. qui inquit mauult donare dimidium Lino, quam totum credere. hic mauult dimidium perdere, quam totum. ad hunc etiam scribit inferius dicens eum fecisse rem difficilem, quod de diuite factus erat pau p. iocans in uerbis. difficilem qui ppe rem siue difficultatem, pauertatem uocamus, quemadmodum e contrario facultates diuitias.

EPIGRAMMA CV. AD FLACCVM.

OMIHI CVRARVM PRETIUM. Cum Flaco queritur nullum esse premium musis, et bonarum artium studijs. cauidios tantum, et legum peritos. numos lucrari. FLACCE.

Hic est Valerius Flaccus poeta, cuius superius mentionem fecit. gaudet Apponina Lino suo tellus, Stellaq; nec Flaco munus, de hoc scribens. Quint. Mulum inquit in Flaco nuper annisimus. scripsit librum argonauticon, imitatus Apollonium Rhodium, qd opus extat imperfectum. NON VILE. MAGNUM. CVRARVM MEARVM. Studiorum meorum. ALVMNVS ANTENOREILARIS. Paduae natus, educatusq; Alumnus proprie dicitur, qui ab aliquo alitus est, non qui alit. Cic. Italia autem alumnus suum seruitus extremo, summusq; supplicio fixu uideret. Var. et eae de ipromiso ad nos accedit cana ueritas atticae philosophiae alumna. hinc aliqui alumnus pro filio accipitur, qd a matre alitus sit. Virg. Necno et Tityu terrae oi potentis alumnus. Est etia quando alumnus pro eo qui alit, usurpetur. Martianus, ut cygnos ad alumna stagna reuolantes uidemus. ab alendo autem alumnus descendit. alere nutritre est, quod ab educare hoc modo designant, ut alere sit uictu temporalem uitam sustentare. educare uero ad facietatem perpetuam educere. Item alere aliquando ad in corpore transferitur, et significat augere. Cicero. Sed nec illa extincta sunt, alumnusq; potius, et augentur cogitatione, et memoria mea. pro eodem posuit aluntur, et augentur, quasi secundum exponat primum. saepe enim, quae similia sunt, conuulente ponuntur ab authoribus, ut possum, et licet. munus, et officium, mens, et animus. ab alendo fit alimentum, hoc est nutrimentum, et alimonia. hoc est uictus necessarius. et alebria, quod ueteres usurparunt pro eo, quod est bene alentia. et alma, quae nos alit, quapropter et pro sancta accipitur. a quo almitas, almarum rerum habitus dicitur. et alendo pinguedo corporis, et altile pingue factum alendo. unde altilem gallinam, et altilem aues dicimus. Item altile per metaphoram opulentum Plautus, Prohibet diuitijs maximis, dote altile, atque opima. et alius, quod in eam cibi, quibus alimur, e uentre dilabatur. a cuius similitudine Alueus fossa, per quam labitur flumen. Virgilius, Assuetae ripis uolucres, et suminis alueo. et alucolum tabula aleatoria, et al uearia, in quibus apes faciunt fauos, quemadmodum superius diximus. Item ab alendo alit, quod alit corpus. haec fit de tea, de qua superius diximus, tunditur granum eius in pilam lignea, uel lapidis duritia conteritur, ex cussis inde tunica, conaditur medulla, ita sicut alit a tria genera minimum, et se-

998
cundarium, ac grandissimum, quod apherema appellatur. postea mirum admiscetur creta, quae transit in corpus, colorq; et teneritatem affert, ab alit alicatry dicti, qui eam conficiunt, uenduntq;. Item alit alicatry meretricis in campania appellatae, quod solitae essent circa pistrina alit alicatry uersari, quando uero cum aspiratione scribitur Halo, prima coniugationis est, et significat spiro. a quo Halitus spiritus, et ad halo aspiro. ex halo expiro. a quo exhalatio exspiratio. aliquando tamen halo capitur pro eo, quod est odorem reddo, quemadmodum etiam spiro. Virgilius, Inuitent croceis halantes floribus horti. Idem, Sertisq; recentibus halant. atque alam, quae aues uolat, quidam ex eo dictam existimant, quod ea auis leuetur. ab eius similitudine et in hominibus alae, siue per diminutionem axilla dicuntur, ubi oriuntur brachia. Item alae in exeratu equitum ordines, qui circa legionem dextra, atque sinistra tanquam alae in auium corporibus locantur. ab ala ales dicitur, quod significat uolucrem. Item alatus alas habens. et aliger eodem modo. unde Cupidinem alatum, et aligerum poetae nuncupant. et alacer, de quo diximus, alis acer. a quo alacriter, et alacritas. ab axilla uero fit uerbum effaxillo, quod significat exero, quod exerto brachio axilla ostendatur. ANTENOREILARIS. Antenoreae urbis hoc est patauij ab Antenore condita, quae urbs et Padua dicitur a padi uicinitate. patauium autem uel ex eadem causa, quasi Padauium, uel a graeco πτεροειδης, quod uolare est, quia capto ex auium uolatu augurio condita fuerit, uel a petendo, quod telo aue petisse dicitur, eoq; in loco urbem condidisse. Antenor Troianus fuit patriam prodidisse existimatus, quia et legatos, qui propter Helenam uenerant, suscepit hospitio, et ulysssem habitu falso cognitum non indicauit. hic Venetiam uenit, urbeq; in ea condidit Antenoream primo dictam, a qua Antenoride uocata, postea Patauium, deinde Paduam, a quibus Patauini, et Paduani. Virgilius, Antenor potuit medijs elapsus Achiuis Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus Regna liburnorum, et fontem superare timani. Hic tamen ille urbem Patauij, sedensq; locauit Teucrorum, et genti nomen dedit. CANTVS PIERIOS. Carmen musarum, de quo late superius disseruimus. CITHARA. κιθάρα graeci uox est, significatq; musicum instrumentum uulgo notum, quo usus est Orpheus. ad citharam enim siue lyram cantari uatum carmina solebant. a cithara citharcedus dicitur qui cithara canit, quod graeci κιθαριστής dicunt, et foemininum citaria sicut a cymbalo cymbalistris, et a sambuco sambucistris, quauis sambuca est machinae militaris genus sit, in quo sic fiunt intenduntur, sicut in organo musico chordae. et a psalendo, hoc est canendo psalteria. Cithara primus inuenit Amphion, ut alij uolunt, Orpheus. quidam Lino tribuunt. Septem chordas addidit Terpander. octauam Simonides. nonam Timotheus. Cithara sine uoce primus cecinit Thamyras, cum cantu Amphion. SORORVM MUSARVM, de quibus superius diximus. AES NUMOS. ARCA MINERVAE. Propter forum palladium, in quo assidue sonant aera, et pecuniae numerantur. nam mox subdit Phoebum in Helicone esse, nihilq; praeter aquas fontis Caballini, et ferta laurea, et lyras, citharasq; habere. Minervam uero, quae sapiens est, et stultam gloriam sine utilitate no querit, priorem esse in foro palladio. HAEC SAPIT. Dea sapientiae est, ex uertice patris nata. ideo quae utilia sunt querit. HAEC FOENERAT OMNIS DEOS. Haec foenori potest dare omnibus dijs, quemadmodum superius declarauimus. EDERAE. Νύξιος

O mih i curaru ptiu no uile meae Pierios differ cantusq; chorosq; sorora, Quid petis a Phoebos? numos habet arca Minervae. Flacc Antenorei spes et alitae laris. Aes dabit ex istis nulla puella tibi. Haec sapit, haec onis foenerat una deos.

Et steriles cathedras, basia sola respicit. Illuc era sonat, at circa pulpita nra. Quid tibi tu Cirrha? qd tu Permessidos unda? Romanus propius, diuiniq; foru est. Nil habet, et magnu semp iane sophos. Praeter aquas Helicon, et ferta, lyrasq; doxy. Inclinat uarias podere nigra comas. Quid possunt hederae Bacchi dare? palladis arbor.

sive bacchicæ, quibus superius diximus poetæ coronari. ARBOR PALLADIS. Olea Palladi sacra. Allusit ad fabulam, quam nos ex Auieno in fabellas nostras adolescentibus iambico carmine transfulimus.

Olim quas uellent esse in tutela sua,
Diui legerunt arbores, quercus Ioui
Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurus
Pinus Neptuno, populus celsa Herculi
Minerua admirans, quare steriles sumerent
Interrogauit causam, dixit Iuppiter
Honorem fructus ne uideantur uendere.
At me Hercules inquit quod quisq; uoluerit.
Oliua nobis propter fructus est gratior.
Tum sic deorum genitor, atque hominum sator
O nata merito sapiens dicere omnibus.

Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria.
Tradiderunt ueteres Cecropis tempore, cum post cōditas Athenas oliuæ arbor repente illic apparuisset, & alio loco aqua erupisset, Cecrope eius rei causam sciscitante respondisse Apollinem olea Mineruam, unda Neptunum significari. itaq; Cecropem oraculo motum multitudinem consuluisse, utrius dei nomine urbs dedicanda uideretur. itaq; mares omnes pro Neptuno, foeminas pro Minerua dedisse suffragia. Quoniam uero una plus inuenta esset foeminarum Mineruam uicasse, & e nomine suo, quæ græcæ Athene dicitur, urbem Athenas appellasse, Tulisse id ægre Neptunum, emissisq; æquoreis fluctibus omnem atheniensium agrum deuastasse. Quapropter athenienses, ut deum placarent, triplici supplicio affixisse mulieres, ut nulla posthac interesse publicis consilijs posset, nullus earum filius maternum nomen acciperet. nullus eas athenas uocaret. hinc atticæ semper, nunquam uel athenæ, uel athenienses eius ciuitatis mulieres nominatæ inueniuntur. NIGRA Pallida. VARIAS. ob colorum diuersitatem. Oliuæ enim incipientes uirides sunt, cum incipiunt maturescere albescunt. postea nigrescere incipiunt. MAGNUM sophos. Magnam gloriam. magnum nomen sapientiæ. SED PER INANE. Nullius utilitatis nihil enim hinc habemus, præter aquæ potum. & corollas, & cantus, cum à Pallade, & oleum habeamus, & numos. PERMESSIDOS. permissus fluminis est, ex helicone in copardem lacum labens. Phæbo, & musis sacra. quemadmodum fons aballinus. hic & permissus in secunda declinatione dicitur. Virg. Tum canit errantē permissi ad flumina gallum. ROMANVM FORVM, quod à Pallade palladium uocatur. DIVTIVS. Quia in eo non unda. non ferta. non citharæ. sed æra & numi sonant. SONANT. Dum à clientibus soluntur. Causidias patronis aduocatis. BASIA Sola. Erat enim mos, cum à poetis aliquid dignum recitatum esset, eos basiare. sic superius. Audieris dum grande sophos dum basia iactas.

PVLPIA. Pulpitum proscenium dicebatur. Locus erat ante scenam æditior, in quo omnis comœdia recitabatur. Ponitur & pro suggesto, hoc est quocunq; loco ædito. unde sermo habetur ad populum. CATHEDRAS. Subsellia. Horatius. Discipulorum inter uideo spectare cathedras. Græca enim uox est καθέδρα ἀπὸ τοῦ κατὰ καὶ τῆς ἰδέσθαι. sedes est. κατὰ uero præpositio, quæ di. dis. circū. undiq; sub. iuxta. per. secundum in compositione significat. Vnde cataclysmus diluuium, siue inundatio dicitur. Catarrhus irriguus. Catarrhus distillatio. nam ῥίω suo significat. cataphractus arcinquaq; munitus. ὀπῶν enim munire est. unde cataphracti equites dicuntur, qui ferro arcinquaq; muniti sunt, & equos similiter ita munitos habent. Cata scopi

naucula genus exploratoria, quod circūquaque speculetur, σκοπεῖν enim speculari est. Catorthoma, quod circūquaque ὀρθῶν, hoc est rectum sit. Quippe Cicero Catorthoma recte factum interpretatur. & catorthosin rectam effectiōnem Catholicis uniuersalis, quasi circa omnia uersetur. ὀλορ quippe græci totum dicunt. & cathedra subsellium. & categoria prædicamentum. & catamitus, puer meritorius. μισθῶν quippe dicunt mercedem. μισθῶν mercenarium dicunt. Vnde Catamitus pro Ganymede ueteres usurpauerunt, qui fuit Iouis concubinus. & cata pulta à depellendo genus iculi celeris, siue sagittæ. item machina bellica. Plautus. Atque te ita neruo torquebo, ut cata pulta solent. STERILES. Nullum fructum ferentes. Sterile infœcundum dicimus, et fructum non ferens ἀπὸ τοῦ σιπέσαι. quod est priuari, siue carere. unde & græci sterionem sterile dicunt. & steresin orbitem. à sterily sit sterilitas, infœcunditas. & steriliter, infœcunde. Veteres steriliam pro sterilem dixere. Varro. Efficit mulieres, & sterile.

10 EPIGRAMMA CVI. DE CARINO.

PVLCRE VALET CARINVS. Acerbus iocus in Carinū cunnilingian. Hic usq; adeo paltebat, ut nulla ratione posset colorem recuperare. Sensus est. Omnia experiri uoluit Carinus, & genitalia, & muliebria lingere, ne palteret, et tamen pallet. PVLCHRE. Bene. sic enim pulchrum pro bono, sicut bonū pro pulchro usurpamus. Ter. Forma, bona fortasse. & e contrario malum pro deformi. uirgilius, Haud illo se gnior ibat Aeneas. id est nō deformior. Etenim ad pulchritudinem ea comparatio tendit, cum de Aenea amato loquatur. Eodem modo, & pro forti aliquando pulcher accipitur. Idem. Satus Hercule pulchro, pulcher Auentinus. item fortis pro pulchro. Plau. Quid nam fortis est? pulchra. à pulcher fit pulchre aduerbium, quod modo decore. modo fortiter significat. & comparatiua, superlatiuaq; corum pulchrior. pulcherrimus. pulchrius. pulcherrime. et pulchritudo. & per pulcher, ac per pulchre. et pulchralis pro pulchro. Enni. Pulchralibus ludis. & pulchritas pro pulchritudine. Cæci. Dij boni, quid illud est pulchritatis.

30
40

EPIGRAMMA CVII. DE FESTO.

INDIGNAS PREMERET. Laudatur Sextus, q non imbecillitate animi uictorem hostem non sustinentis, ut Cato fecerat, sed tædio foedissimi morbi, et in se coram non recipientis, & in alios periculosi

50
60

gladio sibi mortem conseruauerat. TABIDA PESTIS. Putridus morbus. im petignem autem siue lichenas intelligit, de quibus supra diximus. Quatuor eius morbi species sunt. Prima minime mala est, quæ similitudine scabiem repræsentat. Secunda peior est, similis papule, figuræ uarias habens, squamula ex summa cute discedunt. Tertia est deterior & magis i summa cute scinditur, ac uehementius redit. ipsa quoque squamosa sed nigra procedit. Quarta, cuius nunc mentio fit. Curationem omnino non recipit, distat colore. nā subalbida est & recentia cicatrix similis, squamasq; habet pallidas. subalbidas lenticulæ similis. PREMERET. Vexaret. affligeret. premerere proprie innitit alicui rei cum pondere. uirg. Et spirantia cogere pressis Mellæ faniis. Per metaphoram tamen modo pro effodere

Indignas premeret pestis cū tabida fauces, Sicis ipse gemis flētes hostatq; annos Nec tñ obscuro pia pollut oza ueneno,
Inq; ipos uultus serperet atra lues, Deireuit stygios Festus adire lanus Aut torq; lenta tristia facta fame.

dere accipitur. idem, Sulcumq; sibi premat ipsa atrina. modo pro claudere. idem, Pressi ue oculos, aut lumina laui. Aliquando pro inssequi. insistere. idem. Hac fugeret graii, premeret troiana iuuentus. Nonnunquam pro urgere. idem. ingentem clamore premens ad retia ceruum. interdum pro cohibere. idem, Imperio premit, ac uinculis & carcere frenat. Plerunq; pro tegere. occultare. idem. Spē uultu simulat, premit altum corde dolorem. idem, Quos Simois premit ille uiros. est enim simois amnis, qui ex Ida troiano monte defluens, iuxta Troiam labitur, & mari appropinquans commissetur Xantho, ac in paludem cogitur. deinde exiit in mare iuxta Siguum promontorium. Quandoq; pro remouere. excitare. idem. Et riuus opaci salce premit umbram. Item pro occidere. idem, Armigerumq; domi premit. & pro calcare. idem, Veluti qui sentibus anguem pressit, & pro demergere. infodere. idem. Quod superest quæcunq; premit uigilata per a gros Sperge fimo pingui. et pro uastare. populari. idē. Et pelago premit arua sonanti. et pro prohibere. expellere. Var. inuicta q; pressit ab ædibus. & pro uitate. idem, Qui toties uillia tui uxorem absente pressisti uiro. item pro uexare, ut hoc loco, & apud Virg. Numina nulla premunt, mortali urgemur ab hoste. ab hoc pressio deducitur. & pressura. & pressus quartæ declinationis pro pressione. Cic. v. alerium Soranum lenitate faucas, atq; in ipso uocis pressu, et sono facile uincat. Quando uero pressus adiectiuum est, aliquando pro subtili ponitur. idem, Quis aut est, aut fuit unquam in partediis rebus. in definiendis explicandis pressior. Aliquando pro onusto. grauato. Virg. Ceu pressæ cum iâ portum tetigere atrina. item a premo prelum, quo nua premuntur, ut superius diximus. & composita opprimo, quod interdum grauio significat. Cic. Qui homini tot miseris, calamitatibusq; oppresso subueniret. interdum plus est, q̄ extinguo. Idem, Quamobrem danda opera est, nequa amicorum excidia fiant. Sin tale aliquid euenierit, ut extinctæ potius amicitie, quam oppressæ uideantur. quandoq; etiam pro arcto. constringo. vnde & oppressio arctatio, & constrictio dicitur. à quo oppressiuicula diminutiuum. Plau. Molles morsuicula papillarum horridularum oppressiuicula. Ex primo, quod modo significat premendo extraho. Plyn. Ex presso uino insunditur aqua uinacis. modo declaro. manifesto. Macro. Nihil unquam locutus fuit expressus. Ab hoc expressio. explicatio. & ex presse aduerbium manifeste. In primo, premendo immitto. modo obsequio. unde impressas literas obsequiatus dicimus, hoc est quibus impressus est annulus. à quo impressio deducitur. Supprimo, occulo. abscondo. Sene. E cuius operibus quadam ædita, alia suppressa sunt. à quo suppressio. de primo, deijcio. Var. ab eo depressus, à quo erigi, extolliq; sperabam. Reprimo, cohibeo. Cic. Reprime impetum. Com primo modo cohibeo. compesco. Plau. Ne scæui obsecro, comprime iracundiam. modo uino. Mart. Villici, uel duri compressa est nupta coloni incaluit quoties fauca uena mero. unde compressus pro coitu accipitur. Plau. Nunc ad amicam decimo die Athenas uiso, quæ grauidam hic reliqui compressu meo, quod ea agit. compressio etiam in eadem significatione accipitur. à quo fit diminutiuum compressiuicula. idem, Dulces amantium compressiuicula. FAUCES. Mentum. fauces enim uocantur superiorem partem gulae mento propinquam, sed interiorem. Plyn. Summum gulae fauces uocantur. postremum stomachus. hic fauces pro mento posuit, ubi semper fere hic morbus incipiebat. propter quod à principio menta gram uocauerit. Mart. Nec triste mentum, sordidi ue lichenes. fauces etiam per metaphoram uocantur arctos ingressus uallium, siue alterius cuiuscunq; loci à similitudine faucium animalis. à faucibus suffoco uerbum de-

10

20

30

40

50

60

ducitur, au di phetongo in o longam conuersa. Est enim suffocare, præcludere spiritum, & ueluti obstrictis faucibus interimere. Quid. Suffocant animam dira uenena tuam. Ab hoc fit suffocator. suffocatrix. suffocatio. item officio, quod ueteres usurpabant pro eo, quod est aquam in fauces do ad sorbendum. à quo officiator. officiatix. officatio. Officias uero à sicca fallacia dicebant. INDIGNAS. Non merentes tale supplicium. ATRA. Nigra, quod quartum genus huius morbi est, et curam non recipit. IN IPSOS VULTVS. Occupat enim hic morbus, ut superius diximus, plerumq; totos uultus oculis duntaxat immunibus, descenditq; in colla. pectus, & manus cum fædo cutis fursure, sine dolore quidem, & uitæ pernicie, sed tanta fæditate & fistidio simul, ac periculo conuersantium, ut quæcunq; mors præferenda uideatur. SICCIS GENIS. Constanti animo. sine lacrymis. sine fletu. NON TAMEN OBSCURO PIA POLLUIT ORA VENENO. Non tamen aut ueneno mori uoluit. ut Themistocles hausto Tauri sanguine, aut inedia, ut Silius tædio morbi, ut Portius latro declamator in patietia quartana, quæ gnâ mortis homines timidi, & ferru horrentes quæere cõsueuerunt, sed gladio iperterritus occubuit. OBSCURO. Quod extincti corpus facit obscuru. Sic lætum diem dicimus, qui nos lætos facit, pigru frigus, qd inertiam nobis adducat. fosfam cæcæm, quam nõ uidemus. linguam politam. cuius compta et polita est oratio. quietum tempus, in quo ab oibus curis, atq; molestis quiescimus. TORSIT. Vi traxit. extorsit. de quo superius diximus. TRISTIA FATA. Solitam et amarâ mortem. Quia morte ipsa grauior est mortis expectatio. FAME. Inedia. LENTA. Quia non statim hominem conficit, ut ferrum. SANCTAM. integram. immaculatam. ROMANA MORTE. Quæ soliti sunt oppetere Romani sanguinis uiri, qualis fuit Sapienis mors. Cn. Pompeij sõceri, cum i Africam contrario uento relatus teneri classem suâ ab hostibus uidisset, qualis Mar. Catonis post pugnam pharsalicam, ne in Cæsaris uictoris potestatem ueniret. V terq; n. stricto gladio occubuit. ANIMAM. Sanguinem, secundu quoru dam philosophoru opinionem. NOBILIORE VIA. uulnere. s. quæ nobilior uia fuit, q̄ si ueneno uel fame, aut p inferna emisisset aut paulatim contabuisset. FATIS MORI. HVIVS CAESAR AMICVS ERAT. Simul blâditur principi. Simul festum laudat, præferenda inquit mors huius est morti Catonis, quod non odio aut metu Cæsaris mori uoluit, quem habebat amicum, sed fæditate morbi, & aliorum potius causa, quam sua.

TEPIGRAMMA CVIII. AD ATTALVM.

SEMPER AGIS CAVSAS. In attaliu iocatur semper aliquid agentem, & nimis curiosum. Totu uis ioci est in hoc uerbo ago, qd multa significat, ut superius late differimus. AGIS CAVSAS. Tractas causas in foro, ac in iudiciis uersaris. AGIS RES. facis negotia. AGIS MVLAS. Duas mulas. Clitellarias. s. hoc est uehendis oneribus uacat. AGAS ANIMAM. Emittas spiritum.

TEPIGRAMMA CIX. AD CANVM.

SPORTVLA CANE TIBI. Facete cani intemperantiam notat, qui extremo uitæ suæ die, sportulâ petijt. Puto te iquit ob id Cane defunctum eẽ, q̄ una tm sportula fuit, I ij
Sportula rañe tibi sup̄ma nocte petien est, Orridit, puto te Cane, quod una fuit;

Si res & rañe ostent, agis Attale mulas.
Attale, ne quod agis ostent, agas animam;
Semper agis causas, & res agis Attale semper;
Est, nõ qd, qd agas, Attale semper agis.

Sacta Romana uita, sed morte pegit, Hac morte fatis magis præferre Catonis Dimisitq; atq; nobiliori rogo. Fama p̄, huius Cæsar amiq; erat;

hoc est quia abum amplius capere nequiuisti, perinde, ac si dixisset, inedia peristi. Sic enim omnes inedia moriuntur. SV-
PREMA. Nouissima. QVOD VNA FVIT. Quod abum amplius capere non potuisti.

EPIGRAMMA CX. AD SOSIBIANVM.

ASERVO TE SCIS GENITVM.
Iocis est in Sosibianum, q̄ cum sciret se ex seruo natum adulterio dominæ, uirū matris suæ putatium patrem suum blandiendo dominum uocabat, qđ nihil aliud erat, qđ blande fateri se ex seruo natum. Notat aut hoc epigrammate uitium temporum suorū, quibus dominæ passim cum seruis miscbantur. SOSIBIANE. Haud dissimile ueri est hunc Sosibianū Marullæ ex seruo filium fuisse, quæ Cina uxor erat. de quo scribit Martialis libro sexto. Pater ex Marulla Cina factus es septem non liberorum. nanq; nec tuus quisq; nec est amica filius, uel uicini, sed in grabatis, tegetibusq; cōcepti materna produnt capitibus suis furta. Et paulo post. Quartus cinea da fronte candido uulnū, ex concubino natus est tibi Lygdo. Præcæde si uis filium, nefas non est. FATERIS. Te. e seruo genitum, cum eum qui pater putabatur, blandiendo appellas dominū.

EPIGRAMMA CXI. DE REGVLO.

HAEC QV AE PVLVERE DISSIPATA MVLTQ. Rursus blanditur Regulo de portici statim eo inde discedente colla p̄a. EXPLICAT. ostendit. ABSOLVTA IN TANTO CASV. Purgata. liberata à crimine tanti casus, quia non cecidit nisi postquam Regulus in tuto fuit. SECVRO DAMNO. Nullā curam, aut sollicitudinem inferente, postquam regulus saluus fuit. CVRAM. Amorem.

EPIGRAMMA CXII. IN MANEIAM.

OS, ET LABRA TIBI. Acerbus iocis in Maneiam, cui os grauiter foetebat. Notat autem ex persona huius fellatrices. NON MIRO. Quia non minus tibi ob turpem fellandi consuetudinem, olent os, et labra, quā faciunt hominis excrementa. ESSE. comedere. dequorare. MERDAS. Stercora. Nomen habent ex græco, latinoq; compositū. sicut epitogium, et anticato. fit enim à meros, qđ est pars, et edo comedo, qđ est excrementum tibi, hoc est pars eorum, quæ edimus. ab hoc fit (honor sit audientium auribus) merdo uerbum. à quo pmerdo compositum, qđ est fædo. conspurco. albinus. ut faciunt pueri, qui omnia permungunt, atq; pmerdant. stercus uero ab extergendo deducitur, qđ undiq; abstergi solet, ab eo fit steruero uerbum, qđ finum agris fecunditatis gratia adhibeat. à quo stercoror passiuū. et stercoator. stercoatrix. stercoatio. itē stercoatus. ita. n. romani uocauerunt Saturnum, quod primus stercoandi agri rationem inuenierit.

EPIGRAMMA CXIII. DE QUIRINALI.

VXOREM HABENDAM. Quirinalem equitem romanum facite caput, qui cum cuperet filios habere, non ducebat uxore, sed comprimebat anallas. VXOREM. Coniungem.

Vxorē habendā nō putat Quirinalis, Cū uult habere filios, et inuenit, Quo possit istud more, futuit acillas, Domūq; et agros implet equitib; uermis. Paterfamilias uerus est Quirinalis;

Hæc que puluere dissipata multo Locus positus explicat uermis, En quāto iacet absoluta crasi. Teris nā modo Regulus sub illis Gofosty sus erat, recesseratq; Nicta e ponde rā suo capite, Et postq; dnm nil timere bat, Seruero ruit irruicta damno. Tanta Regule post metū querelæ, Quis curā negat eē te deos, Ppter quē fuit inoreus ruina;

Os, et labra tibi lingit-Manuella catellus, Nō miror merdas si libet esse carni;

gem. uxores quemadmodum superius diximus, ab unguendo quasi unxores dictæ sunt. Fuit enim mos ueterū romanorū, ut nouæ nuptiæ mariti domum intrantes axungia postes ungerent. hanc enim religiosam habebant, et ea solennitate putabant mala omnia ab ea domo arceri ob innumeratas (ut arbitror) axungie utilitates impressas ei à radicibus quibus sues uescuntur. usus eius ad emolienda. exalsificanda. discutienda. purganda. sanat podā gras. ambusta. pernioles. confriata mēbra. item lassitudines et fatigationes leuat. prodest tussi ueteri. phthisi in catapocis, hoc est pilulis sumpta, tantaq; est uis eius, ut genibus etiam adalligata redeat in os sapor. eaq; ex pui uideatur, e sue, quæ non peperit, aptissime uiuunt ad citem mulieres contra scabiem prodest, partus in abortum uergentes nutrit. Cicatrices cancolores facit. unguis scabrities emendat. medetur capillo fluenti, et ulceribus capitis, et pilis oculorum. sanat panos cum calce. Item furūculos, et duritias mammarū. Ruptis, et conuulsis, et spasmatibus, et luxatis medetur. Clauos et rimas, colliq; uitia tollit cum helleboro albo. Parotidas admista farina e falsamentaria testa. Pruritus et papulas in balneo ea, quæ serpunt illita cum resina. Antiqui maxime axibus uehiculorum perungendis ad faciorem arcamactum rotarum ea utebantur. unde nomen habet impositum. sic quoq; cum illa rotarum ferrugine utilis sedis, et uirilittatis uitis, Mas prius tamen non axungie sed lupino adipi palmam dedisse Aetres scripsit, et eo nouas nuptias perungere postes consueuisse. Ab uxore uxorius deducitur, qđ modo significat ad uxorem pertinens. unde de re uxoria quosdam scripsisse legimus, modo uxori deditus. Virg. Pulchramq; uxorius urbem extru is. uxorem pependisse dicebatur, qui quod uxorem non habuisset, rem populo dabat. FILIOS. natos appellatione filiorum (ut iuri consulti sentiunt) etiam filie continentur, sed non e contrario filium à dō rō phas dictum uolunt, hoc est ab amore, quod omnium constantissimus amor sit parentum in filios. EQVITIBVS VERNIS. Sunt enim ex equite geniti, et tamen uerna, hoc est serui, quia filij utri conditionem sequuntur, itaq; cum sint ex anallis nati, serui sunt. VERVS PATERFAMILIAS. Quasi pater seruorum. Familia enim proprie de seruis dicitur, quod ab osas originem habuit, apud quos famel seruis nominabatur. unde famulus dicitur, qui et famul uocitatus est. Ennius, Mortalem summa fortuna reddidit summo regno famul, ut optimus esset. et famulari seruire. Cic. Est enim genus iniustæ seruitutis, cum ij sunt alterius, qui sui possunt esse. cum autem hi famulantur. et famulitas seruitus. actus. Nam postquam paruulos uos oppressit famulitatis. Pac. Quos uexat famulitas. uis. egestas. fames. formido. paupor. et famuletium seruitutum. V. Ar. Apud ignauum dominū duro famuletio astrictus. Item seruorum copia. Macr. Vnus e famuletio, cui prouincia erat admittere uolentes domum conuenire. et famulanter aduerbium pro eo, quod est supplianter. acius, semel affare, et famulanter pete. Ergo et famelia prius à famel, deinde mutatione unius literæ familia dicta e pro ipsis seruis. Deinde paulatim inualuit usus, ut etiam liberi familie nomine comprehenderentur. et q̄cunq; in eadem domo uiuerent tam liberi, q̄ serui, et a mares, q̄ foeminae unius potestati natura, seu iure subiecti una familia dicerentur. unde paterfamilias, siue familia, et materfamilias, siue familia appellati sunt, de quibus superius disseruimus. Post hæc idipsum nomen ad eos quoq; translatum est, qui ex eadem sunt cognatione. unde fabiorum. lentulorum, ac Ciceronum familias dicimus. Est et quando ad res refertur, ut in lege XII tabularum. agnatus proximus familiam habeto. à familia derivatur familiaris, qđ modo adiectiuum est, si significat qđ ad familiam pertinens. unde de familiaria

Venderet exultos colles cum paxo faceret, Vendē, nil debet, foenerat imo magis. Quis fueret prius, nisi qui sua perdere uellet.
 Ag. suburbani iugera pulchra soli, Quae nullo est igitur seruos ubi perdidit onis, Oia sic Mario noxius haeret ager;
 Errat ait, si quis Mario putat esse nate. Et perus, et fructus, non amat inde locum.

1005

1006

de familiaria negotia dicimus, quae ad familiam nostram pertinent. et rem familiarem, rem nostram domesticam. Cic. Et si negotis familiaribus in pediti uix satis otij suppeditare possimus. Quando uero est substantiuum, amicum significat nobis uersantem, et diuerna consuetudine nobis astrictum, quasi in eadem familia nobis coniunctum. a quo eiusmodi consuetudo familiaritas appellatur. et in aduerbio familiariter dicitur pro eo, quod est ad similitudinem familiarium, et (ut ita dicam) domestice.

EPIGRAMMA CXIII. DE PRAECONE AGRVM VENDENTE.

VENDERET EXULTOS COLLES. Facetum praecone ingenium laudat, qui cum Marij agrum uenderet, deinde fingit se uelle ostendere Marium ad hoc non inopia necessitate adduci, ueram causam uenditionis expressit, hoc est loci insalubritatem. Quia propter nullum inuenit emptorem. Notat eos, quos non pudet uenditione rerum noxiarum fraudare emptores. INDE. Deinde post haec facta. FACERE PRETIUM. Aliquid promitteret. HAERET. remanet. non discedit ab eo.

EPIGRAMMA CXV. DE NOUIO MICROPSYCHO.

VICINVS MEVS EST. Facetum epigramma de Nouio, quem licet uicinum et domui suae herentem haberet, uidere tamen nuquam poterat. Notat per eum homines humilis animi, atque praeparati, quos graeci micropsychoi uocant ad omnia timidos. et hominum etiam consortia naturali quadam pusillanimitate deuitantes. BEATVM. Felicem consuetudine talis amici. Beatus proprie est, qui rebus omnibus ad uitae usum, ornatumque spectantibus abundat, dicitur (ut quidam putant) quasi bene uictus. ideo locupletes homines aliquando beatos uocamus. INUE. uetula uesica beata. Item aliae quoque res beatae dicuntur, cum plene, perfectaeque sunt. Quintil. Ornata erit pronuntiatio cui suffragatur uox facilis magna, beata, flexibilis. Ab hoc fit beatitas et beatitudo, de quibus superius diximus. item beate aduerbium felicitate. et beo uerbum, quod est consolor, et beatum, ac felicitatem facio. a quo beo, quod est beatitudine prius. cuius passiuum est beor. a quo beati dicuntur, qui felicitate aliqua contulerunt. Hebeo uero secundae coniugationis, cum aspiratioe scriptum fit ab hebes hebetis, quod proprie significat obtusum, hoc est arentem acumine. Cic. Alias hebetiora, alias acutiora uideantur cornua. unde per translationem, et ingenium hebes dicitur, quemadmodum etiam dicitur obtusum. ab hebeo fit hebesio, quod significat hebetior fitio. nam hebeo proprie idem est, quod hebes sum. et hebeo obtundendo. a quo hebetesco, quod proprie de oculis, et uisu dicitur, cum oculorum acies minuitur, tolliturque. et hebeudo ipsa (ut ita dicam) obtusitas, uel rei alicuius arentis acumine. uel mentis. ingenij. uisus, similitudinis. Hebenus uero, siue hebenum arbor est in India, atque Aethiopia nascens. quamuis scribat Virgilius sola India nigrum fert hebenum. Romae hanc magnus Pompeius in triumpho Mithridatico primus ostendit. Accendi eam Fabianus negat. ueritur tamen odore uicando. Duo genera eius uerum, id, quod melius arboreum trunco enodi materie nigri splendoris, ac uel sine arte protinus uicandi, alterum fruticosum cy-

tisi modo, et tota India diuisum est. Herodotus scribit aethiopus uicinos dentes elephantorum grandes, et materia hebeni centenas phalangas, tertio quoque anno tributa uice regibus praedix pendere solitos. Sunt autem phalanges ligna teretia, quae sunt, quae nauibus, dum subducuntur ad litus, aut ad mare trahuntur, supponi solent. Latine palangae dicuntur. a quo fit palangare uerbum, quod est onus aliquod huiusmodi sustibus transuehere. Var. Cum panus in freum obuiam uenisset nostris, et quosdam caepisset crudelissime pro palangis carinis subijcere, quo metu debilitaret nostros. Afranius. Et caepream unam semilaceram quaterni simul palangabant. Phalanges et digitorum internodia dicuntur. Item araneorum genus, quod est phalangum nominatur. Item regula continens lances, hoc est libram. Item ipsa libra, hoc est, quod latini pondo dicunt. Item phalanx agmen est militare, quo Macedones utebantur, quemadmodum legione Romani. Continebat autem octo milia armatorum, nullumque genus aciei apud macedones ualidius erat, dicta, uel ἀπὸ τοῦ πάλαντος ἀρχι, hoc est a propius accedendo. uel ἀπὸ τοῦ φάλαντος, quod clarum significat. unde et phalacra caluicium. et phalera ornamentum equorum dicuntur. Iune. Frangebat pocula miles, ut phaleris gauderet equus. Phalisci populus erat Hetruriae, quorum oppidum Phalerij uocabatur. Oui. Adde senem, iunonicolasque phaliscos. Phalaris uero Agrigentorum tyrannus, cui Verillus taurum ex aere fabricauit, quo impositi noxi subdito igni torquerentur, tauri mugitum reddentes. in eo primus auctor perijt, ante urbem conditam circa quatuor et sexaginta annos. TERENCE. Hic Martialis familiaris erat, et tunc proconsulatum gerebat in aegypto. SYENEN. Aegyptum. pars pro toto. Syene enim urbs est in sinibus aethiopiae, ubi puteus est, qui aestiuum indicat solstitium, quoniam is locus arculo tropico subiectus est itaque apparet solem illi loco supra uerticem esse, et puteum totum illuminari, nullamque prorsus umbram fieri a sole medio solstitij die. Luca. Umbras nusquam stectente Syene. CONVIVERE. Simul uiuere. TAM PROPE. Quia domus nostrae coniunctae sunt. TAM PROCVL. Quia perinde nunquam nos uidemus, ac si essemus disiunctissimi. MIGRANDVM. Abeundum longius, et hinc discedendum. Migrare enim proprie est domicilium mutare, et alio se ad habitandum conferre priore habitatione relicta. Quintil. seu ad infernas sedes anima migravit. Anima enim eorum, qui moriuntur, tanquam domicilium corporis relinquunt, alio se ad habitandum transferunt. Cic. Ante, quae ex hac uita migratio. conspicio ex meo regno, et his testibus. Cornelium Scipionem. A migratio fit remigratio, hoc est in pristinum domicilium reuertor. Demigratio, et emigratio, et comigratio, idem ferunt, quod migratio. Transmigratio, in longinquiore locum domiciliu, habitationemque commuto. imigratio, in locum alique habitandi gratia eo. Ab his migratio transmigratio. imigratio deducuntur. MIHI. Datiuus est prima personae. et aliter figurate dicitur mi. Virg. Et mi genus ab Ioue summo. In quo notandum, quod mihi et tibi aliquando ita ponuntur in oratione, ut neque ad me, neque ad te, neque ad aliquem referantur. Cic. Mihi gloriae hic se oes honores sine repulsa obtinuisse. idem. Eae tibi Pompeius. Apuleius dum ita loquimur. Eae tibi amicus aduenit. Aliquando uero haec duo pronomina ita ponuntur, ut sub prima et secunda persona ad oes sermo referatur. Virg. Ne ue tibi ad sole uergant uincta cadentem. Cato Mihi te pro mihi ipsi posuit. In quo significatio solemus haec duo pronomina geminare. ut meminit. Virg. Meme adsum, quae feci in me conuertite ferri. ILLI. Nouio. Veteres olli pro illi scripsere. Virg. Olli dura quies oculos, et ferreus urget somnus. quemadmodum et olli pro illic. Enn.

10

20

30

40

50

60

Vicinus meus est, manuq. tugi De nr̄is Nouius pt fenestris. Quis nō mudeat mihi, putetq. Horis oibz ee me brati, Luneto cui licet frui sodale? Tam longe e mihi, qua Terentiana, Qui nuc̄ Niliaca regit Syenem. Nō conuere, nec uidere saltē, Nō audire licet, n̄ urbe tota Quisq. e tam prope, tam prouicq. nobis. Migratū e mihi logis, uel illi. Virin̄ Nouio, uel iquilin̄ Sit, si quis Nouiu uidere nō uult;

Notus & nimis fraudes, depreſſaq; ſurta
Ia tollas, & ſes ebeica ſimpliciteri

Ne grauis heſterno fragros Feſcena vino. Extremo zuctus tu uerit a barathro.
Paſtillos Coſmi luxurioſa uozas. Quid ſid oblat graui9 mixtu9 diapoſmate uozas.
Iſta limit datus ieiunula, ſed mihi obſtat. Atq; duplex autē longiq; exit odor.

Ollie hoſtes aderat. aliquando etiam olli pro tunc a poetis uſurpatur. Virgilius, Olli ſubridens hominum ſator, atq; deorum. IN QVILINVS. Cohabitator. de quo ſuperius diximus.

EPIGRAMMA CXVI. AD FEſCENNIAM.

NE GRAVIS HEſTERNO. Feſcennia ebrietatem ſimul, ac ſiultitiam damnat. haec. n. & potando traducebat noctes. & uino madida paſtillos odoratos deuorabat, putans hoc modo deprehendi uini odorē non poſſe. **FAſTIDIOſA.** Faſtidium afferens ijs cum quibus loqueris uino madida. **PAſTILLOſA.** Trochiſcis, ut ſuperius diximus. **COſMI.** Coſmus unguentarius fuit. & odorarius optimus. Vnguentarij. n. dicuntur, qui unguenta faciunt, uenduntq;. Odorarij, q. odores illi a graecis myropola, hi aromato polae uocantur. frequenter autē ydem utraq; exercent. Vterque utebantur uarijs odoribus, ut nunc quoq; pleriq; faciunt comendandi halitus gratia. hoc a parthis prior inuentū tradunt, ut ſic in glumie, ac nimis potu conceptum uirus extinguerent. Sunt qui eos et unguentorū inuentores fuiſſe exiſtiment. Iliacis certe temporibus non erant unguenta, nec thure ſacrificia faciebant. Cedritim & atri odoribus, ac carū arborū ſuſſitu utebantur. Primus caſtris Darij expugnatis inter reliqua ſupelleſtilem inuenit, & cepit Alexander ſcrinium unguentarium. poſtea ea uoluptas agere radices cepit, & in Italia quoq; translata ē ad deſunctorum corpora adhibita ē. **GRAUIS.** moleſta. **FRAGRES.** Oleas. **LINUNT.** Cōplanant. poliūt. **AB EXTREMO BARATHRO.** A fundo ſtomachi. unde peruenire paſtillorū odor non poſſe. Barathrum graeci appellant locum profundū, ex quo emergi non poſſit, dictum ab eo, quod ſit βαθός τῷ ἀβύσσῳ, hoc eſt profundus aſpectu. **RVTVS.** Ruttones, quae admodum ſuperius diximus. **LUCI.** Rutantur iuuenes et foedant oia ſputis. **VIRVS.** Grauius odoris factor. de quo diximus. **DIAPASMA TE.** puluſculi odorati, quae admodū iam docuimus. **DVPLEX.** Bonus, & malus odor. nam malus bono commiſtus grauius olet, ſicut quae amara ſunt ſi dulcis in cibis commiſta ſumantur, uidentur amariora. **SIMPLICITER.** Apte nullo adhibito ſuco. Non diſſimulando odorem temeti.

EPIGRAMMA CXVII. AD ALCIMVM.

ALCIME QVEM RAPTVM. Epitaphium Alami adoleſcentis, quem ob ingenij dotes, & miram indolem maiorem in modū amauerat, deſunctoq; tumulum conſecrauerat in uirentibus pratis inter buxos, & palmites. Epitaphium enim proprie dicitur inſcriptio, quae ſit ſupra ſepulchrum. Virg. Et tumulum ſate, & tumulo ſuper ad dote carmen. Daphnis ego in ſyluis hinc uſq; ad ſydera notus. Nam quod in laudem deſuncti ante cadauer ſepulchrum canit ſolet, a noſtris nenia, a graecis epicedium, ſiue monodia appellatur. **LAVICANA HVMVS.** Lauica multitudinis numero oppidum eſt uia latina ad dextram ſyluae algidae. Linius, Thufculanis negotium datum aduertent animos, nequid tumultus lauicas orirentur. Nuntiarunt legati lauicanos arma cepiſſe, & cum equorum exercitu de populato agrū Thufculanum, caſtra in Algido poſuiſſe. Quintus Sulp. priſcus dictator ceptis, direptisq; illorum caſtris lauicos corona arcuandatū ſatilis ceptum diripuit, cenſitq; ſenatus frequentem Coloniam la-

nicoſ deducendam. Coloni ab urbe mille quingenti muſſi bina iugera ceperunt. Velat. TEGIT. LEVI non graui, qualia ſunt ſepulchrorum ſaxa, quae ſuo pondere conſciantur & ruunt. CESPITE. Gleba cum ſua herba euulſa, de quo ſuperius diximus. **RAPTVM.** Sublatum ante legitimam aetate. Hi. n. rapti proprie dicuntur, qui immatura morte praeripiuntur. Plinius iunior. Nuper immatura morte nobis indiſſimime raptus. **CRESCENTIBVS ANNIS.** in ipſo adoleſcentiae principio. ideo paulo poſt etiam puerum nominat. **CRESCENTIBVS.** Quibus adoleſcere, hoc eſt creſcere ceperat. Creſcere augeri eſt. Iuue. Creſcit amor numi, quantum ipſa pecunia creſcit. Facit praeteritum creui, quemadmodum cerno. Vnde creui modo ſignificat auctus ſum, modo hereditatem adij modo iudicium. modo diuiſi, quae oia a duobus uerbis creſco, & cerno trahuntur. A creſco crementū deducitur, hoc eſt augmentum. et Creta, de qua ſupra diximus. a quo creteum dicimus, qd ex creta eſt. Cretoſum, creta plenu. Cretatum, creta infectum. & craſſius pinguis. groſſus. a quo craſſitudo. craſſicae. craſſe aduerbium. et eorū comparatiua, ſuperlatiuaq;. & craſſeſco uerbum, qd ſignificat pingueſco, ſiue groſſior ſio. & creber frequēs, quae creſcens numero. a quo crebro aduerbium, frequenter & comparatiua, ac ſuperlatiua eorū, & crebeo, & crebeſco, ut rubeo, & rubeſco. & nota dum, cum in praefenti ante eo non eſt, nec in praeterito eſſe debere rubuit igitur, & erubuit. crebuit, & increbuit. Cū uero eſt r in praefenti ante eo, tunc & in praeterito erit. nigreo igitur, & nigreſco. pigreo & pigreſco. nigruit, & pigruit. ſpiſſor, multiplicor. & crebriſurus, de quo ſuperius diximus. & crebritas, ſpiſſitudo. frequentia. pro qua ueteres et crebritudine uſurparunt. Siſenna. Nam clandestina uerborū crebritudine tranſigi, apud notos cogitata dici debent nō explanari. itē a creſco ſunt composita ac creſco, quod eſt adauger. Ex creſco, creſco. decreſco, diminuo. increſco, creſco a quo incrementū, augmentum. Virgilius increuit uſus eſt pro creuit, dum de haſtis loquitur in numulo Polydori. Succreſco, inferius creſco, uel paulatim creſco. Supercreſco nota ſignificationis. Recreſco iterum creſco. concreſco, modo ſimul creſco. modo conūgor. conglutinor. a quo concreta conuincta, & conglutinata dicimus. Virgilius, Multa diu concreta modis inoleſcere miris. idē. Concretam ex emit labem. id eſt affixam, et inhaerentem. idē. Concreſcunt ſubitae currenti in ſumme cruſta, hoc eſt congelascunt. **PONDERA NVTANTIA.** Lapidis pondere ſuo nutantes, hoc eſt uacillantes. **PARIO SAXO.** ex marmore pario, quod candidiſſimum fuiſſe conſtat, & uſque adeo celebre, ut Dipoenus, & Scylus, qui in ſcalpendo tantopere claruerunt, & poſt eos Melas, Micadae, Anthermus. Bupalus. Anthermus alter. Hipponax excellentes artifices in ſtatuis ſepulchris, ceterisq; operibus faciendis candido tantum marmore uſi fuerint, e Paro inſula. unde no men habet una ex cycladibus, quae ob hoc niuea a poetis, hoc eſt candida nuncupatur. Lapidem ipſum lychnitem appella uerunt, quoniam ad lucernarum lumina in cuniculis cadi ſoleret. **VANVS LABOR.** Irritus. quia huiusmodi opera uetuiſtate fatiſcunt. **CINERI.** cadueri. **FRAGILES BUXOS.** quae facile franguntur. Buxus graeca uox eſt. τρυφών quippe dicunt graeci. arbor eſt exigua. natura ſolida. & quadam ligni duritia, ac frondium pallore commendabilis. fractu facilis, & ad topiaria opera commo diſſima. uirens ſemper, ac conſilis. Semen eius cinctis animantibus propter amaritudinem inuiſum. mel in corſica amarum reddit. amat frigida, quae ſint aprica. in igne duritia ei eſt, quae ferro, nec ſtamma, nec carbone utilis. A buxo

Alcime, quae raptū dno creſcentib9 ams
Labicana leui ceſpite uelat humus,
Anipe nō phario nutantia pōdera ſaxo,
Quae cineri uang dat ruitura labor.
Anipe rare puer nri monuena
Hic tibi ppetuo tpe uiuit honoz. doloris,
Cū mihi ſupmos Lachryſis p̄uēret aſos,
Nō alit cineres mado iacere meos

Buxum dicimus, quod ex buxo est. A pyxo autem graecum uocatur quoniam primo ex eo ligno fieri coepit. nascitulum est exitum, quod uulgo non inepte, nec ineleganter a buxo buxulum nuncupamus. ΟΡΑCΑS. obscuras. ab operiendo enim opacum obscurum dicimus a quo opaco uerbum, hoc est obscurum. conrego. PALMITIS. uitiuum. Palmites uitiuum et aliarum arborum (ut ita dicam) sarmenta appellantur, quae in modum palmarum humanarum uirgulas, quasi digitos habent. palma uero plantum, et ex parte concavum manus appellatur, quod in digitos desinens decore pateat. Ab huius similitudine arbor quoque illa nobilis palma uocatur, quam graeci phoenix, hoc est phoenicem uocant, quod comam in cacumine habeat arcum extensam et ramos in digitorum modum protensa. unde et genus earum dactylos, hoc est digitos uocamus. Multa enim palmarum genera sunt. Prima sterilis est, nec fructibus magnitudine excedit. passim in Sicilia. et Genuae, ac Caietiae nascens, ex qua in olea scopas faciunt. Sunt et proceriores syluestres foliorum aculeis ex ipsa arbore fruticantibus. Reliquae teretibus ramis in orbem sparsis. folia habentibus cultrato mucrone lateribus bifidatis, ex quibus et fissillas, ut fuenes, et lenia acipium umbracula componunt. Coma omnis (ut diximus) in cacumine est, non inter folia, ut in caeteris, sed sinus inter ramos palmitibus racemosum. In nulla magis arbore uterque sexus discernitur. Mas in ipalmitis floret. Faemina circa florem germinat tantum, spinam modo. Vtrisque prima nascitur pomi caro. postea lignum inus, hoc est semen eius. Est autem longum, ansuque a dorso puluinato, et in alio media fissura pierisque umbilicatum. Vnde primum spargitur radix. Certum est, sine maribus non genere faeminas sponte adito nemore, hoc est ostendente in quo et circa singulos mares plures nutare faeminae uidentur blandioribus comis. Quin et ex aq. mare sterile scire faeminae comperiuntur. tantus est huic arbori ueneris intellectus. Tuba arabicas palmas apud scenitas omnibus praefert, quas uocant dabulas. Quandiu nouellae sunt, pomum ferit sine aliquo inus ligno, propter quod spadones appellant. Quae in Creta et Sicilia nascuntur folio latiore, ac molli, et ad utilia utilissimo, chamaepepes appellantur, quod graeci lingua significat ad humum uergentes. χαμαί enim humi dicunt. πτωρ uergens. Clarissima omnium palmae ex fructificatione habitae sunt, quae regias appellauere, quoniam regibus tantum per se uis seruauerunt. Babyloniae nat. et uno in horto, quod semper dominantis fuit. Bago appellato, quod apud eos Spadone significat. Post hanc nobilitatem obtinent Syagri habentes nescio quid saporis ferri, qualem in apris nouimus, unde nomen eius inditum. cur enim sus est, ἀπριος syluestris. Post haec Margaritae a Margaritis nomen habentes, quoniam breues, et candidae et rotundae sunt acinis, quam balanis similiores. Quarta auctoritas est scandalidum a scandalorum similitudine appellatarum in Aethiopia caryotae maxime celebrantur optime obo, sed et suato uberrimo, ex quibus praecipua uina faciunt. iniqua capiti. propter quod ἀπό τῆς κάρυος hoc est a capite caryotae uocantur. in iudea uero et praesertim in hiericane nobilissima sunt, quibus dos praecipua pinguis succus quodam uini sapore in melle predula. inter quas siccores Nicolai uocantur amplitudinis praecipue minus speciosae, sed sapore caryotarum sutores, quae ob hoc Adelphides dicuntur. suum genus dactyli habent praelongae gracilitate curuati in terram, ex quibus honori deorum dicati id est appellati sunt a iudeis, numerum multitudinem irridentibus. A longitudine autem digiti dactyli appellati sunt. nam δακτύλιος graeci digitum uocant. Vnde et dactylus dictus est pes constans ex una longae,

et duabus breuibus syllabis a similitudine uidelicet digitorum, qui ex tribus partibus constans, una longiore duabus breuioribus. Alexandri milites palmas uiridibus strangulati leguntur, uel pomi genere uel copia. est enim tanta musteis suauitas, ut si nis mandendi, non nisi periculo fiat. A palma arbore palmetum dicitur locus palmas consitus. et palmifer, palmas ferens, et palmiger dicitur. Item palma uictoria. quoniam apud ueteres in certaminibus uictoriae signum palma erat. Quod ideo institutum constat, quoniam ingenium huius ligni est, ut urgentibus, prementibusque non cedat. Namque (ut scribit Aristoteles) si super palmae arboris lignum magna pondera imponantur, et adeo urgeatur, onereturque; ligno, ut magnitudo oneris sustineri non possit, non deorsum palma cadit, ut caeterae arbores faciunt, sed aduersus pondus surgit, et sursum nititur, recuruatque; ut pondus reiciat. A palma uero cum uictoriam significat Palmate, siue palmaris toga dicta est. Quae triumphantis, ut superius diximus, et qui palmam meruerant, utebantur. item a palma manus extrema pars remi palmla dicitur, in palmae modum protenta. Virgilius. Et laenas stringat sine palmla cautes. item palmas mensurae genus uulgo notum. A graeco uero huius arboris nomine, quod est phoenix, phoeniceus deducitur, quod est purpureus. quoniam eo colore sunt palmarum fructus ante, quam sole coquantur. et Phoenicea prouincia. a qua phoenicea sydus. phoenicea. phoenicum mare. phoenicea uis. Phoenicea pteris, de quibus superius differuimus. Sed illud obiter addendum hoc loco uidetur non defuisse claros auctores, qui phoenicem a uem non a purpureo alarum colore nominatam uelint, sed a phoenice, hoc est palmae arbore, quae paulo ante syagron appellari diximus. cuius generis unicam esse prodiderunt, quae cum phoenice aue moritur, ac renascitur ex seipsa pomis referta, ROSCIDA. Humore oculorum micorum, quasi rore persusa. Peruenerit. Etinguntur enim parcae lamifica esse, et uitam hominum nendo ducere. ut superius diximus. Neo est filum torqueo. a quo perneo. et netto frequentatiuum, quod est ligo, quia torquendo ligamus. et nodus quo ligato firmatur. et nodosus, nodis plenus. et enodus, sine nodo. et nodo uerbum, hoc est nodum adhibeo. a quo in nodo compositum et contraria eius denodo. Enodo, atque renodo, quae significant nodum soluo. et subnodo, nodum subter facio. et connodo, simul nodo. et nodose aduerbium cum nodis. Et internodia ligaturae, quae in medio sunt. Plynus. Harundinum internodia. A necto uero fit nexus. nexio. et alia ab eo deriuata, atque composita, de quibus superius differuimus. IACERE. Sepulchrum esse, quae admodum superius diximus.

EPIGRAMMA CXVIII. AD CINNAM.

CARIS IN AVREM. Facite in Cinnam inuehitur, qui quadam maledicendi consuetudine loq. semper in auribus solebat, et si si Casarem laudaret. Hic Cinnamus uocabatur. sed detracta ultima syllaba Cinna dicebatur. Vnde lepide cum eo alibi iocatur poeta.
Cinnam Cinname te iubes uocari.
Non est hoc rogo Cinna barbarissimus.
Tusi Furius ante dictus effes
Fur ista ratione dicereris.
Alibi quoque maledicentiam eius hoc disticho exprimit.
Versiculos in me narratur scribere Cinna.
Non scribit, cuius carmina nemo legit.
Caris. in susurras. inepte obstrepis, de quo superius diximus.

Garris i aure semp oibus Cinna.
Garris et illud, teste qd licet turba.
Rides i aure, querens. arguis. ploras.
Cetas i aure. iudicas. taces clamas.
Adeo ne penitus sedit hic tibi morbus,
Ut sepe i aure Cinna Casarem laudas;

Hoc genus hominum proprie susurriones uocamus, hoc est maledicos, & linguaces, quia non aperte loquuntur, sed uoce demissa in aures hominum obstreunt potius, quam loquantur, quod fictitium uerbum est. et similiter alio fictitio uerbo susurrare dicitur. a quo insusurrare, in aures hominum obstreperere. & talis uox susurrus. & in neutro susurrum appellatur. & susurrator, atq; insusurrator pro eo usurpatur, q; occulte maledicendo odium in aliquo, aut dissensionem molitur. et susurratio, atq; insusurratio pro maledicentia. idē alio quoq; fictitio uerbo, quidam gannire dicunt, sed hoc proprie uulpiū est. V usurpatur aliquando pro eo, quod est obstreperere, & ueluti uapulantis uocem emittere. Terent. Quid ille gannit qd uult. Ab eo fit compositum obgannio. ET ILLVD. Etiam illud, quod liceret loqui populo audiente. PLORAS. Fles. Hinc ploratus dicitur quod silentium significat. A ploro composita fiunt deploro. de fletu. ex ploro, quod ueteres usurpabant pro exclamo, & cum fletu quodam uocifero. Varro. Gemit. explorat. urbem omnem conat. a quo tractum est, ut explorare accipitur pro eo, quod est intenuis, ac etiam cum uoce inquirere. Virg. Exire, locosq; explorare nouos. itaq; speculatorem ab exploratore ita distinguebant, ut speculator esset, qui hostilia cum silentio prospiceret. Explorator uero, qui acta clamore cognosceret, inualuit tamen usus, ut exploratores dicantur tam ij, qui hostium nostrorum secreta inuestigant, & referant nobis, quam ij, qui secreta nostra hostibus nuntiant, quos proditoribus haberi leges definiunt, & poena capitis damnant. Explorare etiam interdum pro obseruare accipitur. Virg. Trepidi formidine portas explorant. interdum pro comperire Cicero. Quis est tam stultus, quamuis adolescens, cui sit exploratum se ad uesperum esse uicturum. Nonnunquam pro sicare, quasi ploratum, atq; humorem omnem extrahere Virg. Et suspensa foras explorat robora fimum. Quandoq; pro deliberare. idē Tuus o regina quid optes explorare labor, mihi iussa capessere fas est. in ploro, quod est auxilium cum misericordia, et quasi cum lacrymis posco. Virg. Namq; aliud quid sit, quod iam implorare queamus. Comploro, simul fleo. ab ijs deploratio. exploratio. imploratio. & comploratio deducuntur. Quidam ploro, & plango ita distinguunt, ut plorare sit uoce sibilis, & effusa dolorem suum aperire. Plangere uero percussio, ac uerberatione pectoris. capitis. uultus, aliorum ue membrorum se in dolore afficere. unde plangere aliquando pro percutere accipitur. Lucan. Plangunt litora suctus. ab eo fit plangor, et plangit, hoc est fletus impatiens, cum corporis percussione. Eiulare uero est uoce in alium sublata plorare. a quo eiulatio, siue eiulatus dicitur ploratus rationis ex pers. estq; uerbum fictitiū, quemadmodum lessus. ita enim, a ueteribus dicebatur lugubris eiulatio. unde est lex illa apud Ciceronem. Mulieris genas ne radunto, ne ue lessum funeris ergo faciant. SEDET. Placuit superius diximus. Virg. Idq; pio sedet Aeneae probat author Acestes.

EPIGRAMMA CXIX. AD BASSAM.

QUOD NVNQVAM MARIBVS. In Bassam inuehitur, quae portentoso coitus genere in sexum suum libidinem exercebat huiusmodi mulieres aπo τούτρίβην, quod fricare est, tribades dicuntur, hoc est fricatrices. Notat eas Iuuenalis, cum inquit frictum Crisantis adorat. & Martialis alibi. Ipsarū tribadum tribas philenis. NVLLA FABVLA. Nullus sermo nulla confabulatio. OBI

BAT. Exequabatur. VIRO. Mare LVCRETIA. Lucretiae simul castitate. haec Collatini uxor fuit. Mulier, ut pulchritudine corporis, ita pudicitia, & animi magnitudine insignis. conuabat aliquando apud Sextum Tarquinium in castris Tarquinius Egerij filius, & una Collatinus Lucretiae uir, inter quos orto forte de eorum uxoribus sermone, dum sua quisq; laudaret, Collatinus nullam suae praeferrere oportere affirmabat. Facile hoc iudicari posse, si inopinato sese illarum oculis exhibeant. Communi itaq; consilio equos conscendunt. & citato cursu aduolant Romam, quod cum primis tenebris peruenissent, offendunt regias nurus in conuiuio, luxuq; cum aequalibus tempus terentes. Pergunt inde Collatam oppidum Romae propinquum, ubi Lucretia erat. hanc nocte sera deditam lanæ inter lubricantes ancillas in medio adium sedentem inueniunt. Mulieris certaminis laus penes Lucretiam fuit. a qua adueniente uiro Tarquinius benigne susceptus. Victor maritus regios inuenies inuitat. Ibi Sextus Tarquinius libidine stuprandae per uim Lucretiae incenditur, ad quod eum tu forma, tu spectata castitas magis, atq; magis stimulat, ac tunc quidem e nocturno ludo in castra redire. Pauca uero interiectis diebus, Sextus Tarquinius in castra Collatino, uno tantum comitatus Collatiam uenit ubi benigne ab ignaris consilij susceptus, cum post caenam ductus in cubiculum hospitale fuisset, amore ardens postquam sopiti omnes uidebantur, stricto gladio iam dormientem Lucretiam adit, sinistraq; manu mulieris pectore oppresso, Tace Lucretia inquit, Sextus Tarquinius sum, ferrum in manu est, morieris, si uocem emisseris. Cum pauida e somno mulier mortem sibi imminuentem uideret, Tarquinius fati amorem orare, miscere precibus minas. uersare in omnes partes mulierem animum cepit, ubi obstinatum, & ne metu quidem mortis inclinari posse animaduertit, addit ad mortem dedecus. & iugularium se feruum, & mortuum apud eam mortuam positurum ait, ut in sordido adulterio necata uideretur. Quo terrore cum tandem obstinatam pudicitiam ualisset, ferox inde quasi expugnato muliebri decore reuersus est, Lucretia moesta missis nuntijs, e Roma uirum, ex Ardea patrem aduocat, ut eam singulis amicis eod statim ueniunt. S. P. Lucretiam. cum P. Valerio. & Collatinus cum L. Iunio Bruto statim ueniunt. Aduentu suorum continere lacrymas non potuit, cumq; eius rei causam quaereret Collatinus, et salua ne res essent interrogaret, Ecquid inquit salui esse mulieri potest amissa pudicitia? V est quia uiri alieni Collatine in lecto tuo sunt, sed corpus tantum uolatum est. animus in somno. mors testis erit. Verum date dexteras, fidemq; haud impune adultero fore. Tum rem ordine gestam memorat. ille danti fidem. consolantur agra noxam a coacta in auctorem delicti auerunt. addunt mentem esse, quae peccat, non corpus, & unde consilium abfuerit, culpa abesse. Tum Lucretia, quid illi inquit debeant, uos uidebitis. Ego me quamuis peccato absoluo, supplicio non libero, nec ulla posthac impudica Lucretiae exemplo uiuet, statimq; cistrum, quem sub ueste habebat, in corde defixit. prolapsaq; in uulnere moribunda cecidit. COMMITTERE. coniungere. PRODIGIOSA. Contra naturam est mulierem cum muliere concubere. VENVS. Libido. unde mascula Venus dicitur libido in mares. MENTITVR VIRVM. Quoniā fat. ficere autem uiri proprium est, sicut pati mulieris. THEBANO AENIGMATE. Quaestione a Sphinge proposita, quam soluit Oedipus. de quo superius diximus. ADULTERIVM. Quia concubitus cum aliena, siue non sua uxore adulterium est. Bassa autem cum aliena uxore concubebat.

Commeta es digna Thibano enigmate monstrum
 Hic ubi uir non est, ut sit adulterij
 Esse uidebaris fatos. Lucretia nobis,
 At tu, pro facinus, Bassa, fututor eras.
 Inter se geminos aures committere rummos,
 Metiturq; uirum prodigiosa Venus.
 Quod nunquam maribus inuenta te Bassa uidebat,
 Quodq; tibi moerhu fabula nulla dabat.
 Ois et officiu ritica te semper obibat
 Turba tua serus, no aduene uiro.

EPIGRAMMA CXX. AD LÆLIUM.

CVM TVA NON AEDAS. Asperū
dischon ad Lælium Martialis carmina car-
pentem hortatur eum, ut uel sua aeat, uel de
sinat aliena reprehendere. CARPIS.
reprehendis. Carpere proprie est auferre.
Virg. In fere Daphni puros, carpent tua poma ne potes. per me-
taphoram tamen pro uarietate rei patientis uaria habet signi-
ficata. Nam carpere uia est ambulare. Papi. Sed iam carpe ui-
am. Carpere linum est emellere. Plyn. Herbasq; cum semine,
et radiabus carpunt. Carpere uirtutes aurās haurire. Virgil.
Virtutes carpinus aurās. Carpere lanam, attenuare. idem. Nec
nocturna quidem carpentes pensa puellæ, nesciunt hyemem.
Carpere agrum, celeriter præterire. idem. Et acri carpere pra-
ta fugat. Carpere hominem reprehendere, quasi dentibus lacera-
re. Martia. Carpere uel noli nostra, uel aede tua. Carpere abū,
pasa. Virg. Carpinus dum mane nouum, dum gramina ca-
nent. A carpo aper et atrpa deducuntur, cum eorum deri-
uatiuis, atq; compositis, de quibus superius locuti sumus. et car-
ptim aduerbium, quod significat hinc, atq; hinc carpendo, nō
ipsam seriem sequendo, et composita decerpo, quod est aliquid
ex aliquare detrabo. unde de crimina dicuntur, quæ decer pun-
tur purgandi gratia. Excerpo, secernendo extraho. unde ex-
cerpta dicimus, quæ ex libris, quos legimus, ueluti flosculos
quosdam extrahimus, priuatimq; conscribimus. quidam ex-
ceptiones, et excerptiunculas nominant. Discerpo, quod est
distraho. disiendo. narro. Duabusq; admotis quadrigis alligat-
um corpus equis in diuersum iter concitatis discerpsere. Car-
pis Scythie fluminis est. Carpathus insula inter Aegyptum et
rhodum, quæ nomen dedit mari carpathio. Carpophorus pro-
prium nomen, cuius superius mentionem fecimus, non a car-
pendo, sed ἀπό τοῦ φέρει τὸν καρπὸν, hoc est a ferendo
fructus appellatus, qui dici latine ad uerbum fructifer potest.

EPIGRAMMA CXXI. AD MA-
MURIANVM.

SAEPÉ MIHI QVERITVR. Lepi-
dum epi gramma plurimum tamen fellis ha-
bens in Mamurianum, qui ad extremam cala-
mitatem redactus, lasciuire tamen cum pue-
ro Martialis non erubescabat. NON SIC
CIS. Lacrymantibus. TANGI DIGITO. Mos la-
sciuentium est puerorum clunes, anumq; et faeminarum pu-
bem digitis contrectare. Ouid. Inueniunt digiti quid agant in
partibus illis, in quibus occulte spicula figit amor. NEC
SPONDA NVDI GRABATI. Nec lecti quidē fra-
gmentum sine culatra. Sic inferius. Nulla tegit fractos, nec in-
anis culatra lectos. SPONDA. Latus spondæ enim tabu-
la sunt, quæ utrinq; sustentent lectum. NVDI. Sine cul-
tra. GRABATI. Lecti. Grabatum proprie uocamus exi-
guum lectum, quo meridari solemus, dictum quasi carabatū,
quod in eo capite recumbamus. νάρων enim caput, βάρων
peruium græci appellat. Ab eo fit diminutiuum grabatulus.
NEC CVRTVS CHIONES ANTIOPES' QVE
CALIX. Et ne fractus qui dem, ac meretricius calix. Chio-
ne et Antope meretricularum nomina sunt, quarum mos est
immunda, ac fracta pocula mensæ apponere. CALIX.
Vas potorium. Calix est rotunda specie, quod uocabulū a græ-
cis mutuati sumus, apud quos κάλιξ uocatur ἀπὸ τοῦ κλλιῶ,
quod est uoluo. roto. Cic. Quid hic calix nupsi impingendus

est, ut plorare se desinat. V arro tamen a calido uocatum cali-
cem putat, quod calida eo haurire solebant. CVRTVS.
Fractus, non integer dictus (ut quidam putant) quasi carens to-
to. Ouid. Ara fit huc ignem curta fert rustica testa. Iuue. Cum
curta et scissa fenestris uasa cadunt. CEREAL. uncti, ut
superius diximus. LUMBIS. Tergo. Lumbi enim sunt,
qui spinæ adherent, in quibus est pruritus libidinis. Spina ipsa
ossa est tereti structura per media foramina a cerebro medul-
la descendente, cui eandem, quam cerebro naturam esse existi-
mane, quoniam præteruui eius membrana incisa statim exire
tur. A lumbis lumbago deducitur, quæ est uinum et debilitas
lumborum. Et elumbis, siue elumbus, qui lumbos debilitatos
habet ita, ut a gre in grediatur, ac se erigat. et delumbo uer-
bum, quod significat lumbos debilito. quandoq; etiam lumbos
extraho. unde et delumbatum, siue elumbæ aprum dicimus,
cui lumbi sunt extracti. GALLICA PALLA. Vestis
genus, de quo superius diximus. NIDORE. odore. Nidore
proprie dicitur odor cuiuscuq; rei adustæ, a nitore ignis. unde
et nidere, et renidere aliquando odorem, aliquando fulgorē
reddere significant. Iuue. Captum te nidore siue punit esse ca-
line. Plau. Totā renidet domus. Quidam nidum hinc dedu-
ctum uolunt, quod foedi et mali odoris sint auium cubilia.
Nidi. n. pennatorum cubilia dicuntur. quamuis interdū nidus
et pro ipis auibus usurpetur, quasi continens pro cōtento. Virg.
Ipsæq; uolantes Ore ferunt dulcem nidis immittibus escam.
Hinc fit nidifico uerbum, a quo nidificatio. Item nidolor, idē
quod nidifico. Var. Quibus temporibus halcyones in mari ni-
dulantur. Nidus etiam uasis genus est a nidorum similitudine
ita appellatus. idem. Lymphaq; è lacuna fontium allata nidos
implent. item nidos dicimus, in quibus merces in tabernis se-
paratim, ac distinctæ tenentur. Martia. De primo dabit, alte-
ro ue nido rasum punit, purpuræq; cultum. PRONVS.
Incuruatus de quo superius diximus. FODIAM CV-
LVM DIGITO. ut tu puero meo facis. Digitus (ut non-
nulli putant) a digerendo deducitur, quod natura miro, ac de-
centissimo ordine digitos digesserit, hoc est disposuerit, uno a
ceteris ita separato, ut et cum ipsa manu oriatur et in diuer-
sum ipsius manus findatur. qui se ueluti obuium ceteris præ-
bens, omnem tenendi, faciendiq; rationem, uel solus uel præci-
pue possidet, tanquam rector omnium, atq; moderator. Cete-
ris deinde sequentibus digitis quibusdam longioribus, quibus-
dam breuioribus alijs tenuioribus, item alijs crassioribus, de
quibus superius locuti sumus. prælongos digitos scribit Arist.
Vita breuioris argumentum esse, quemadmodum dentes raras.
plumbeū colorem, pluresq; in manu incisas, nec perpetuas.
Contra uero longæ esse uitæ incuruos humeris, et in manu
una duas incisas longas habentes, et plures quam triginta
duos dentes habentes amplis auribus. Mirum certe friuola hæc
tantū auctore per se autū esse. At Trogius et ipse auctor seuerissi-
mus morū quoq; argumenta addidit, Magnā frontem, se genem
animum significare. paruam, mobilē. rotundā iracundū. porre-
cta in rectum super alia mollē. iuxta nasum flexa, austerū,
iuxta tēpora inflexa, derisorē. in totū demissa, maleuolū, atq;
inuidū. longos oculos, maleficiū. Carnosos a naribus oculos ma-
litosum. Parte cā didi extēta impudentē. Auricularū deniq; ma-
gnitudinē loquacitatis, et stultitiæ notā esse. A digitus fit idige-
to uerbū. et digitellus herba, de quibus superius locuti sumus.
OLIM. Iam longo tempore præterito. Olim enim aliquan-
do tēpus præteritū significat. Virg. Tumidis qd fluitibus olim
tunditur. Aliqñ futurum. idem. Progeniem sedenim troiano
a sanguine ducti Audierat, tyrias olim quæ uerteret arces.
O CVLVM. qui superat. Luscus enim erat, hoc est altero lu-

Opus mihi queritur no furis Celsus ocellis, Sed best' nil aliud Mamuriane tibi.
Tangi se digito Mamuriane tuo. Sed si nec fons est, nudi nec sponda grabati,
Nom opus est digito, totū tibi Celsū habeto. Nec curtus Chiones, Antiopeus calix.
Cereus et nigre solo nidore cubine,
Cereus si pendet labris, et trisa lacerna,
Dimidiisq; nates Gallia palla regit.
Et bibis imūda cū rone pany aqua.
No calix, mag' em qd calix qd no carat olim,
Sed fodiam digito, qui sup'is ocellis.
Nec me Zelotypus, n' dixeris
offe maligna. Demq; pedica
Mamuriane factus!

*Q*uod clamas semper, q̄ agēbus obstrepis Heli, Cācisti male, dū futuuta es Aegle.
*N*ō facis h̄ gratis, arripis ut taceas;
*F*abritio iurto fido regit Aquinus, Ara duplex p̄mi testat̄ munica pili.
*A*ra duplex p̄mi testat̄ munica pili.
*P*ius in est titulo qd̄ beuiose legis.
*Q*ui prior elysias gaudet abissi domos.
*F*abritio iurto fido regit Aquinus, Ara duplex p̄mi testat̄ munica pili.
*P*ius in est titulo qd̄ beuiose legis.
*Q*ui prior elysias gaudet abissi domos.

mine orbis ZELOTYPVM. Soliatum de pueri amore ne a quoquam tangatur. Zelotypus amulator forma interpretari potest. nam ἕλος amulatio est. τύπος forma. q̄ igitur ita amat, ut solicius sit, ne quis amore suo perfruat, Zelotypus est. Zelotypia definitur a Chrysippo aegritudo animi ex eo proueniens quod timeas ne adsit alteri, quod cum nemine uelis habere commune. MALIGNVM. Inuidū. de quo superius diximus. SATVR. Quando non deerit tibi, quod edas. nam sine cerere & libero friget uenus.

EPI. CXXII. DE AQUINO ET FABRITIO.

FABRITIO IVNCTVS. Epitaphium Aquini & Fabritij, qui & si ambo primipilares essent, tanta tamen inter se, quod raro dignitate paribus accidit, beneuolentia coniuncti fuerunt, ut uterq; pro amori uolisset, ne si perstitem flentem uideret. FABRITIO. prius mortuo. QVI Fabritius. ELYSIAS DOMOS. Habitacla Elysiij campi. Elysiuum campum ueteres putauerunt esse in medio inferorum, in quo piorum animae quiescerēt post dissolutionem earum a corpore. Virg. Solem q; suū sua sydera norūt. Philosophi elysium esse dixerunt in insulis fortunatis. Hora. Nos manet oceanus circummagus, arua beata Petamus arua diuites, & insulas, Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis. Et imputata floret usq; uinea. Has Sallustius scripsit carminibus Homeri iclytas esse. Fuerūt etiā, q̄ Elysiū scriberent esse circa lunare circulū, ubi purior est aer. Virg. Aeris in campis. gr̄ca ἠλύσιον πεδίον uocant ἀπὸ τῆς ἠλίου hoc est, a profectioe, quod qui sancte & iuste uixerunt, ad eos proficiantur, ARA DUPLEX. Viriq; sua ara posita erat, et in utraq; nomen defuncti cum titulo primipilatus inscriptum. MVNERA. Officium. FOEDERE. Coniunctione officij, hoc est primipilatus. Fœdus enim licet proprie pactioem illā significet, quæ sit inter hostes, dū a bello disceditur, abusive tamen pro quacūq; coniunctione ac capitur. unde fœdus amoris. fœdus beneuolentiæ. fœdus amicitia. fœdus officij dicimus. SACRO. Epitheton fœderis sacrum est, quia porca in faciēdo fœdere sacrabat. et sacra uerba addebantur, ut superius diximus. IVNCTVS VTER QVE SACRO. Sensus est. Vterq; primipilaris fuit. & tamen uterq; sibi iuicem amicus, quod fama raro nouit, quia inter eos, qui dignitate sunt pares, solet esse inuidia.

EPIGRAMMA CXXIII. INAEGLEN.

CANTASTI MALE. Ridiculum distichon in Aeglen fellatricem. cuius superius mentionē fecit. Sic dentata sibi uidetur Aegle. in iuuentute inquit, quoniam nimio coitu rauca eras, male cantasti. Nunc uero quando ætate confecta non habes cum quo coeas, ideoq; raucescere desuisti. bene quidē cantas, sed foetet tibi anima ex frequenti fellatioe.

EPIGRAMMA CXXIII. IN HELIUM.

QUOD CLAMAS SEMPER. Lepidum distichon in Helium, qui cum esset cauidicus clamare, et strepitu complere forum solebat, propter quod aduersarij sæpe pecunia eum clam subornabant, ut taceret. Notat præ

uariatores, hoc est eos, qui cum aduersarijs colludunt. quod fecisse aliquando Demosthenem superius diximus, quando pecunia a Mulesiorum legatis corruptus multa lana circa collum in uoluit in forum processit, et se loqui non posse affirmavit, quoniam synanchen, hoc est angnam pateuerit, propter quod responsum ei a quodam per contumeliam fuit, non synanchen, quam patiebatur, sed argyranchen, hoc est non morbum gutturis, sed angnam argentariam esse. OBSTREPIS. Strepitum facis. est autem proprie strepitus sonus ambulantium pedum, manuumq; aliquid pertractantium, sed abusive ponitur pro omni sono, qui fit ex corporum tractu. & quaruncunq; rerum collisione. & est factitium uocabulum. quem admodum fremitus. stridor, & similia. Aliquando tamen strepitus accipitur pro fastu, & pompa diuitiarū, quod fit quasi strepitus comitantium Quinti. Hic cum me euocasset, trepidumq; toto fortunæ strepitu circumstetisset. Ab hoc fit strepo uerbum. & ab eo frequentatiuum strepito. Item composita inter strepo. instrepo. constrepo. obstrepo. substrepo omnia ferē eiusdem significationis. GRATIS. Sine mercede.

EPIGRAMMA CXXV. AD SCAZONEM SVVM.

SI NON EST MOLESTVM. RHYTHVS in cinædum inuehitur, qui habitu corporis, & austeritate quadam uerborum uolebat socraticus uideri. Alloquitur autem carmen suum, quod est trimetrum iambicum id quoniam penultimam syllabam breuem habet, rectum est et integrum iambicum, ut vos istæc intro auferre abite. Sosia. Quando uero penultima est producta, delumbe est, & claudum, & huiusmodi uersus uocant scazontes, siue choliambos. Scazontes ἀπὸ τοῦ χαλεπῶν, quod claudicare est. Prisca. hunc trimetrum ueteres Graui cognomine dicunt, quod pedibus iunctis hunc scandere sæpe solebant. Ponitur aut scazon, spondeum finis habebit. Scazontes sunt illi apud Persium, nec fonte labra prolucaballino, nec in bicapiti somniasse Parnasso memini, ut repente sic poeta prodirem. Et isti. Si non est molestum, teq; non piget scazon. Choliambos uero nominant, quasi claudos iambos. nā gr̄ca χαλὸν claudum dicunt. MATERNO. Maternus uir doctissimus fuit Martialis tempore, cuius & Plyn. iunior, et Corne. tacitus sæpe faciunt mentionē. TRISTIVM. Viliū horridarum, quales decant homines austeros & tristes. BETICATVS. Pullo colore natiuo indutus, qui et beticus & impluuiatus dicitur, ut superius ostendimus. LEVCOPEATVS. Albo natiuo uestibus, de quo similiter differuimus. COCCINATOS. Eos qui coeneas habent uestes. AMETHISTINAS. Violaæas, ut supra. MVLIERVVM. Muliebres, molles, non uiriles. NATIVA. Natiui coloris, qualis est beticus, & leucophus. FVSCOS. Atros, horridos, quos superius dixit tristes. fuscus proprie significat nigrum, a quo fit offuscio uerbum, quod est obumbrō, obscuro, denigro, a quo offuscator. offuscatrix, & offuscatio. GALBINOS. Molles. lasciuos. effæminatos, de quo superius diximus. VIRVM MOLEM. Cinædum. SV SVM. Sursum, utroq; enim modo dicimus, si significant in superiorē partem. SVSPECTAT. Deorsum spectat quemadmodum superius diximus. DEVORANTIBVS. Totæ acie in mentulas intentis, & iam animo fellitantibus, ideo subiuixit. NEC OTIOSIS LABRIS. Quia iam mouebat labra, quasi in fellando esset.

EPIGRAMMA CXXVI. AD NAEVOLVM.

CVM CLAMANT OMNES. Face te deridet Naeuolum ineptum caufidicum, qui nunquam nisi ceteris clamantibus loquebatur, nequis eum audiret, et tamen uideretur aliquid agere. NEMO NON. Constat enim negationem quādo alicui si-
 10 gno praeponitur. sic enim Dialectici uocant uniuersales, ac particulares uoces, reddere sensum contradictoriū. si uero postponatur sensum contrariū, unde non omnis idē est, quod aliquis nō, sed ois non, idē est, qđ nullus, & c. contrario nonnullus significat aliquē. nullus non significat omnē, eodē modo, nō aliquis, nullus est, aliquis non, simplicem suam habet significationē.

EPIGRAMMA CXXVII. AD FLACCVM.

LITIGAT ET PODAGRA. Lepidus iocus in Diodori auaritiā, qui nihil parano suauiterbat. hic ad hanc

Ad Scironē, de fellatore qđdam. Epig. CXXV.

Si nō molestū est, teq; nō piget Sciron,
 Nā rogamus pauca uerba Materno
 Dicis i aure, sic ut audiat solus.
 Amator ille tristiū lacernarum,
 Et hericatus, atque leucopheatus,
 Qui rorinatos non putat uiros esse,
 Amethystinasq; muliere uocat uestes,
 Natura laudat, habeat, & licet semper
 Fustos colores, galbanos habet mores,
 Rogabit, unde suspicer uirū molle.
 Vna lauamur, aspicit nihil sursum,
 Sed spectat oculis deuorantibus draucos,
 Nec otiosus mentulas uidet labris.
 Quæris quis hic sit? exidit mihi nomen j

Ad Naeuolū caufidicū. Epig. CXXVI.

Cū clamāt omnes, loquens tu Naeuole semper,
 Et te patronū, caufidicūq; putas.
 Hac ratioē potest nemo non esse disertus.
 Ecce tacent omnes, Naeuole dic aliquid j

Ad Flaccū. Epig. CXXVII.

Litigat, & podagra Diodorus Flaccē laborat,
 Sed nil patrono porrigit, hec chiragra est j

Ad Calenū auarū. Epig. CXXVIII.

Non plenū modo uicies habebas,
 Sed tam prodigus, atque liberalis,
 Et tam lautus eras Calene, ut omnes
 Optarent tibi centies amici.

usurpatur. Nam ex praepositio aliquando priuatiua est. Ennius namibus explebant sese, terrisq; replebant. Virg. Discedā explebo numerum, reddarq; tenebris. V teres ex plerunt pro ex plene scripsere. suppleo, quod est in deficientis locum aliud pono, a quo supplementum. Curtius. Missō illuc militum supplemento ad se uocat. compleo, impleo. perficio. Virg. V terūq; armato milite complet. Item a plenus plene, et plenum aduerbia, & comparatiua, superlatiuaq; eorum & quod a quibus

damisurpatur plenitudo. VICIES. supple sestertium. CENTIES. Sestertiū. SEPTIMAS CALENDAS. Septem menses, quorum initia Calendae sunt, de quibus superius diximus. QUATTUOR MORTES. Quatuor hereditates, quas tuorum morte consecutus es. CENTIES. Sestertium. IN TANTAM ESURITIONEM. In tantam paritatem, atq; auaritiā. NIGRAE. Aeneae, in qua non sit admistum argentum. SELIBRA. Dimidia libra, assis minima pars sextula erat. hoc est sexta pars uncae. semuncia media pars. ut selibra media libra, haec nomina ideo monetis imposita fuerunt, ut superius diximus, quia populus Romanus ante Pyrrhum regem deuictum non est usus nummo signato, sed tantum penso aere. PLUMBĒA. Non ex plumbo, nunquam. n. ex eo metallo factae sunt monetae, sed plūbea nigra. liuida ad similitudinem plumbi, de quo superius diximus. MILLIES. Sestertium. HOC SI CONTIGERIT FAME PERIBIS. Si tantum crescat auaritia a centum Sestertijs ad mille, quantum creuit a uiginti ad centum necesse erit te fame perire.

EPIGRAMMA CXXIX. DE AFRA VETVLA.

MAMMAS, ATQVE TVTAS. Afram deridet, quod iam etate confecta puerilibus uerbis, quasi tum primum sari inciperet, ueretur, matrem mammam. patrem tatam appellans, putansq; se hoc modo puellam adhuc censeri posse. MAMMAS, ATQVE TATA S. Matres. & patres. sic enim
 30 pueri, dum primum incipiunt sari, parentes appellant. Cato. Cum abum, ac potionem buas, ac papas docent, & matrem mammam, patrem Tatam. MAXIMA MAMMA. Abauia, nam patrum, & matrum appellatione auia, proauia, abauia. Item auia proauia. abauia continentur. itaq; magnus pater auus est, maior pater proauus, maximus pater abauus. Item magna mater auia, maior mater proauia, maxima ma-

uber dicitur, unde mammosa, siue mammeata mulier dicitur, quae magna habet ubera. Plau. Cuius amicitiam mammeatam uidimus. a mamma etiam fit mamilla diminutiuum, quae primam syllabam corripit. Inue. illa loqui recta facie, striētisq; mamillis. & mamillare amicitia genus, quo ubera mulierēs tegere consueuerunt. Martia. de mamillari. Taurino poterat pectus constringere tergo.

Nam pellic mammas non capit ista tuas.
 Item Mamilla nomen proprium mulieris. Mamuliorum familia a Mamilia Telageni filia, qua Thuscili procreati feruntur, est appellata. Mamilia turris intra Suburrae regionem a Mamilio nomen accepit.

EPIGRAMMA CXXX. DE DEMETRIO.

ILLA MANVS QVONDAM. Dulce epitaphium Demetrii, qui seruus, ac notarius fuit Martialis & paulo ante mortem ab eo manumissus. MANVS FIDASTVDIORVM MEORVM. Quae a me lucubrata fideliter conscribat, & sine mendis. FELIX DOMINO. Propter quod dominus erat felix, uel felix, hoc est utilis, & commoda domino. NOTA CAESARIBVS. Qui epigrammata meae manu illius scripta saepe legerūt. VIRIDES ANNOS.

Quod clamas semper, p. agerebus obstrepis Heli, Carasti male, diu futuira es Aegle. Fabri Quae caritas bene, bastanda no es; In caritas bene, bastanda no es;

mine orbis ZELOTYPVM. Soliatum de pueri amore ne a quoquam tangatur. Zelotypus aemulator forma interpretari potest. nam ἕλος aemulatio est. τυπος forma. q. igitur ita amat, ut solicius sit, ne quis amore suo perfruat, Zelotypus est. Zelotypia definitur a Chrysippo aegritudo animi ex eo proueniens quod timeas ne adsit alteri, quod cum nemine uelis habere commune. MALIGNVM. Inuidia de quo superius diximus. SATVR. Quando non deerit tibi, quod edas. nam sine cereere et libero friget uenus.

EPI. CXXII. DE AQUINO ET FABRITIO.

FABRITIO IVNCTVS. Epitaphium Aquini et Fabritij, qui et si ambo primipilares essent, tanta tamen inter se, quod raro dignitate paribus accidit, beneuolentia coniuncti fuerunt, ut uterq. prae amore nolisset, ne superstitem flentem uideret. FABRITIO. prius mortuo. QVI Fabritius. ELYSIAS DOMOS. Habitacla Elysiij campi. Elysiium campum ueteres putauerunt esse in medio inferorum, in quo piorum animae quiescerent post dissolutionem earum a corpore. Virg. Solem q. suu sua sydera norunt. Philosophi elysium esse dixerunt in insulis fortunatis. Hora. Nos manet oceanus circumuagus, arua beata Petamus arua diuites, et insulas, Reddit ubi Cerearem tellus in arata quotannis. Et imputata floret usq. uinea. Has Sallustius scripsit carminibus Homeri iclytas esse. Fuerunt etia, q. Elysiu scriberent esse circa lunare circulu, ubi purior est aer. Virg. Aeris in campis. graec. ἠλυσίων πεδίων uocant ἀπὸ τῆς ἠλυσίας hoc est, a profectioe, quod qui sancte et iuste uixerunt, ad eos proficiantur, ARA DUPLEX. Vtriq. sua ara posita erat, et in utraq. nomen defuncti cum titulo primipilatus inscriptum. MVNERA. Officium. FOEDE

... pactioem illa significet, quae sit inter hostes, dum a bello disceditur, abusive tamen pro quacumq. coniunctione accipitur. unde foedus amoris. foedus beneuolentiae. foedus amicitiae. foedus officij dicimus. SACRO. Epitheton foederis sacrum est, quia porca in faciendo foedere sacrabatur. et sacra uerba addebantur, ut superius diximus. IVNCTVS VTER QVE SACRO. Sensus est. Vterq. primipilaris fuit. et tamen uterq. sibi iuicem amicus, quod fama raro nouit, quia inter eos, qui dignitate sunt pares, solet esse inuidia.

EPIGRAMMA CXXIII. INAEGLEN.

CANTASTI MALE. Ridiculum distichon in Aeglen fellatricem. cuius superius mentione fecit. Sic dentata sibi uidetur Aegle. in iuuentute inquit, quoniam nimio coitu rauca eras, male cantasti. Nunc uero quando aetate confecta non habes cum quo coeas, ideoq. raucescere desinisti. bene quidem cantas, sed foetet tibi anima ex frequenti fellatioe.

EPIGRAMMA CXXIII. IN HELIVM.

QUOD CLAMAS SEMPER. Lepidum distichon in Helium, qui cum esset cauidicus clamare, et strepitu complere forum solebat, propter quod aduersarij saepe pecunia eum clam subornabant, ut taceret. Notat pra-

uariatores, hoc est eos, qui cum aduersarijs colludunt. quod fecisse aliquando Demosthenem superius diximus, quando pecunia a Milesiorum legatis corruptus multa lana circa collum in uoluita in forum processit, et se loqui non posse affirmavit, quoniam iam synanchen, hoc est angnam pateverat, propter quod responsum ei a quodam per contumeliam fuit, non synanchen, quam patiebatur, sed argyranchen, hoc est non morbum gutturis, sed angnam argentariam esse. OBSTREPIS. Strepitum facis. est autem proprie strepitus sonus ambulantium pedum, manuumq. aliquid pertractantium, sed abusive ponitur pro omni sono, qui fit ex corporum tractu. et quarumcumq. rerum collisione. et est fictitium uocabulum. quem admodum fremitus, stridor, et similia. Aliquando tamen strepitus accipitur pro festu, et pompa diuitiaru, quod fit quasi strepitus comitantium Quinti. Hic cum me euocasset, strepidumq. toto fortuna strepitu circumstetisset. Ab hoc fit strepo uerbum. et ab eo frequentatiuum strepito. Item composita inter strepo. instrepo. constrepo. obstrepo. substrepo omnia ferè eiusdem significationis. GRATIS. Sine mercede.

Audit uota deus, precorq. nostras,
Atque intra puto septimas calendas
Mortis hor tibi quattuor dederunt.
At tu sic quasi non foret relictus,
Sed raptus tibi centies, abisti
In tunc miser esuritionem,
Ut conuiuia sumptuosiora,
Toto quae semel apparas in anno,
Nigrae sordidq. explices monetae,
Et septem ueteres tui sodales
Constemus tibi plutea selibra.
Quid dignu meritis premur istis?
Optemus tibi milies Calene,
Hoc si contigerit, fame peribis;

De Afra uetula. Epigr. CXXVIII.
Mammis, atq. tatas habet Afra, sed ipsa tataru
Dici, et mammaru maxima mamma potest;

De Afro Demetrio Epigr. CXXX.
Illa manus quidam studioru fida meoru,
Et foelix dno, notaq. Caesaribus,
Destituit primos uirides Demetrius anos,
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
Vreret implicitu cum scelerata lues
Cauimus, et domini ius one remisimus agro,
Munere dignus erat conualuisse meo.
Sensit deficiens sua praemia, meq. patronu
Dixit ad infernas liber iturus aquas;

nos. effaeminatos, de quo superius diximus. VIRVM MOLIEM. Cin edum. SV SVM. Sursum, utroq. enim modo dicimus, si significant in superiore partem. SV SPECTAT. Deorsum spectat quem admodum superius diximus. DEVORANTIBVS. Totu acie in mentulas intentis, et iam animo fellitantibus, ideo subornxit. NEC OTIOSIS LABRIS. Quia iam mouebat labra, quasi in fellando esset.

EPIGRAMMA CXXVI. AD NAEVOLVM.

CVM CLAMANT OMNES. Face te deridet Naeuolum ineptum auisidicum, qui nunquam nisi cæteris clamantibus loquebatur, nequis eum audiret, et tamen uideretur aliquid agere. NEMO NON. Constat enim negationem quædo alicui si-
10 gno præponitur. sic enim Dialectica uocant uniuersales, ac particulares uoces, reddere sensum contradictorij. si uero postponatur sensum contrarij, unde non omnis idē est, quod aliquis nō, sed ois non, idē est, quā nullus, & contrariio nonnullus significat aliqū. nullus non si significat omnē, eodē modo, nō aliquis, nullus est, aliquis non, simplicem suam habet significationē.

EPIGRAMMA CXXVII. AD FLACCVM.

LITIGAT ET PODAGRA. Lepidus iocus in Diodori auaritiā, qui nihil patrono suo porrigebat. hic podagra uexabatur. Martialis per iocum chiram hanc esse dicit, quod nihil patrono porrigat. quid podagra, quid chiragra sit, & quæ horum uocabulorum ratio, superius diximus.

EPIGRAMMA CXXVIII. AD CALENVM.

NON PLENVM MODO. Lepidissimum Epigramma in Caleni auaritiā, hic cum pauper munificus esset, ac liberalis, omnes ei diuitias optabant. factus uero morte propinquorum diues, auarissimus euasit. quapropter imprecatur ei Martia. Ut ex diuite ditissimus fiat, quo crescente in summum auaritia tandem ob nimiam parsimoniā fame moriatur. NON PLENVM. Non plene hoc est non perfecte, non integre. plenum proprie dicimus, quod uacuo contrarium est, hoc est illud, in quo nihil est uacui sed integrum, atq; perfectum est, & a græco deducitur. nam græca πληρὸν plenum dicunt. & πληρῶ impleo, quod ab in præpositione, & ipsa uoce componitur, requiritq; ablatiuum sine præpositione. ut impleui nauem frumento, interdum etiam ablatiuum cum præpositione de, ut impleui nauem de omni genere frumenti, quo modo etiam refectio usurpatur. Cicero. Quod si tantam uim rerum maximarum arte sua rhetorica amplecterentur, quærebat cur de proæmijs, & epilogis, & de huiusmodi nugis (sic enim appellat) referti essent eorum libri. hic nequaquam licuisset sine præpositione loqui. non enim libri illi referti sunt proæmijs, & epilogis, sed præceptis proæmiorum, et epilogorum. Item ab eodem impleo eiusdē significationis. expleo, quod modo pro impleo capitur. Varro. Maroreq; & lacrymis domum expleuit. modo pro satio. Virg. Improbus illum ueni, rarisq; loquacibus explet. hoc tamen expleri, & satuari differunt, quod expleri sine fastidio ē, satuari uero cum fastidio. est etiam quando expleo pro minuo usurpatur. Nam ex præpositio aliquando priuatiua est. Ennius nauibus explebant sese, terrisq; replebant. Virg. Discedā. explebo numerum, reddatq; tenebris. Veteres expleunt pro explere scribere. suppleo, quod est in deficientis locum aliud pono, a quo supplementum. Curtius. Misso illuc militum supplemento ad se uocat. compleo, impleo. perficio. Virg. Vteriq; armato milite complet. Item a plenus plene, et plenum aduerbia, & comparatiua, superlatiuaq; eorum & quod a quibus

dam usurpatur plenitudo. VICIES. supplesestertium. CENTIES. Sestertiū. SEPTIMAS CALENDAS. Septem menses, quorum initia Calendæ sunt, de quibus superius diximus. QUATTUOR MORTES. Quatuor hereditates, quas tuorum morte consecutus es. CENTIES. Sestertium. IN TANTAM ESURITIONEM. In tantam paritatem, atq; auaritiā. NIGRAE. Aeneae, in qua non sit admistum argentum. SELIBRA. Dimidia libra, assis minima pars sexula erat. hoc est sexta pars unæ. semicia media pars. ut selibra media libra, hæc nomina ideo monetis imposita fuerunt, ut superius diximus, quia populus Romanus ante Pyrrhum regem deuictum non est usus numo signato, sed tantum penso ære. PLUMBÆA. Non ex plumbo, nunquam. n. ex eo metallo factæ sunt monetae, sed plumbæa nigra. liuida ad similitudinem plumbi, de quo superius diximus. MILLIES. Sestertium. HOC SI CONTIGERIT FAME PERIBIS. Si tantum crescet auaritia a centum Sestertijs ad mille, quantum creuit a uiginti ad centum necesse erit te fame perire.

EPIGRAMMA CXXIX. DE AFRA VETVLA.

MAMMAS, ATQVE TVTAS. Afram deridet, quod iam ætate confecta puerilibus uerbis, quasi tum primum sari inciperet, uteretur, matrem mammam. patrem tatam appellans, putansq; se hoc modo puellam adhuc censeri posse. MAMMAS, ATQVE TATAS. Matres. & patres. sic enim pueri, dum primum incipiunt sari, parentes appellant. Cato. Cum cibum, ac potionem buas, ac papas docent, & matrem mammam, patrem Tatam. MAXIMA MAMMA. Abauia, nam patrum, & matrum appellatione auia, proauia, abauia. Item auia proauia. abauia continentur. itaq; magnus pater auus est, maior pater proauus, maximus pater abauus. Item magna mater auia, maior mater proauia, maxima mater abauia. proprie autem mamma papillam significat, quæ et uber dicitur, unde mammosa, siue mammeata mulier dicitur, quæ magna habet ubera. Plautus. Cuius amicitiam mammeatam uidimus. a mamma etiam fit mamilla diminutiuum, quæ primam syllabam corripit. Inue. illa loqui recta facie, strictisq; mamillis. & mamillare amicali genus, quo ubera mulieres tegere consueuerunt. Martia. de mamillari. Taurino poterat pectus constringere tergo. Nam pellic mammas non capit ista tuas. Item Mamilla nomen proprium mulieris. Mamuliorum familia a Mamilla Telageni filia, qua Thuscili procreati feruntur, est appellata. Mamilla turris intra Suburrae regionem a Mamilio nomen accepit.

EPIGRAMMA CXXX. DE DEMETRIO.

ILLA MANVS QVONDAM. Dulce epitaphium Demetrii, qui seruus, ac notarius fuit Martialis & paulo ante mortem ab eo manumissus. MANVS FIDASTVDIORVM MEORVM. Quæ a me lucubrata fideliter conscribat, & sine mendis. FELIX DOMINO. Propter quæ dominus erat felix, uel felix, hoc est utilis, & commoda domino. NOTA CAESARIBVS. Qui epigrammata mea manu illius scripta sepe legerunt. VIRIDES ANNOS.

Adolescentie annos, tractum a plantis, et satis, quae tum maxime uirent, cum non dum desuerunt crescere. haec enim aetas (ut Cato inquit) uivissima est. **QUARTA TRIBUS LVSTRIS ADDITA MESSIS ERAT.** Duo deuiginti annos aetas annuum agebat, quod tempus maxime floridum putatur. **MESSIS.** annus. Poeta enim messem ari stam aetatem. consulem frequentissime pro anno usurpant. quonia haec semel singulis quibusque annis contingunt. Sic solem pro die lunam pro mese accipiunt, quia sol singulis diebus cursum ad motum caeli peragat. Luna singulis mensibus proprium. Est autem proprie messis decerptio fructuum, et aliquando ipsa seges iam matura, nec solum de frugibus dicitur, sed etiam de uua. unde et metere quoque tam de uua, quam de segetibus dicimus. Virgil. Postremo metito. i. uindemato. A meto fit mesfor. et messio pro ipsa messe. et compositum demeto, idem, quod meto. Metior uero, quando quartae coniugationis est, significat mensuro, et a graeco deducitur, quod est μετρο. unde et metrum apud eos mensura uocatur. et quoniam mensurantur uersus, a nostris dicuntur metra. et metreta uas est ad mensurandum, quod et sextarium dicitur. Metri etiam aliquando pro transmeare accipitur. Virgil. Inuicto bipedum cursu metitur equorum. facitque in supino mensum. a quo mensores appellantur agrorum definitores. et demensum, esumatum, uel equatum, ac mensuratum dicimus. Cicero. Quae non insidijs, sed aperte, et palam elaborat, ut uerba uerbis, quasi demensa, et paria respondeant. Terentius. Quod ille unquam uix demensio suo suum de fraudans genium compar sit miser. Hinc mensuro uerbum derivatur eiusdem significationis. et mensura, et secundum quosdam medius, quamuis nos a graeco potius dicimus medium putamus, quod graeci μεσος dicunt. est autem proprie medium, quod mensuratum aequaliter distat ab extremis. quamuis medium uocamus quicquid inter duo extrema est, etiam si non aequaliter distet. Virgil. iam medium tenuere rates. item medium commune. Ut in medium uenit, in medium quarebat. in medio sunt. e medio discesserunt. ite manifestum. idem. Medioque ex hocce recipi. Aliquando intercedentem incongruum. in portuum. Idem. Nequis scire dolos, medius uel occurrere possit. Hic media uocabula appellamus, quae in bonam, et in malam partem accipi possunt. *μεσος* a graecis dicuntur. ut tempestas. ualendo facinus. dolus. gratia. industria. periculum. uenenum. contumeliam. et apud ueteres honor. nam etiam malus honor dicebatur, et significat iniuriam. A medius fit dimidius eiusdem significationis, quasi per medium diuisus. et dimidio uerbum, per medium diuisio. et medietas, ac dimidietas, hoc est media pars. et dimidiatum, quasi dismediatum, hoc est in duas partes diuisum. Nam dimidiatum dicitur recte, nisi quod diuisum est, non potest itaque a dimidio differre. nam dimidium est, non quod ipsum dimidiatum, sed quod ex dimidiato pars altera est. et ita cum partem dimidiam libri legisse uolumus dicere, aut partem dimidium fabule audisse, dimidiatum librum, aut dimidiatam fabulam dicimus. Totum enim ipsum, quod dimidiatum, atque diuisum est, dimidium dicimus. ita et dimidiam horam, uel partem dimidiam horae. Contra autem dimidium auri. dimidium obsonij. et qui ex mille denarijs, qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium se recepisse dicit, non dimidiatum. et sicut argentus scyphus cum alio communis in partes duas diuisus sit, dimidiatum dicimus, non dimidium scyphum. Argenti autem, quod in scypho inest, dimidium dicimus. et mediastinus balnearum, adiuuque minister, et curator. Lucius. Viliicum Aristocratem mediastinum, atque bubulcum. Cato. ille imperator, tu illi, ac caeteris mediastinus. et medioximus, medius proximus.

a quo medioxime aduerbium. et mediterraneus a mari remotus, quasi in media terra. et medesotius magistratus, qui olim in campania summus habebatur. et mediocris, medium tenens. modestus. a quo mediocriter aduerbium, modeste. et mediocritas, medium, modesta, moderatio. Cicero. Eadem ratio est habenda uestibus. sic in plerisque rebus mediocritas optima est. Lucius. Paulo hoc melius, quam mediocre. hoc minus multum, quam quod pessimum. Terentius. Et tamen haec omnia mediocriter. et medulla, quod in ossibus media sit, a quo fit aduerbium medullitus, quod significat ex intimo, uel intime. Plautus. O stendit se iam mihi medullitus infidelem nunquam dum uiuam fore. Varro. Medullitus aquiloniam intus seruat frigiditatem. et emedullo uerbum, quod proprie est medullam extrahere. Plinius. de limonio. Item graecolentiam alarum emendat radice emedullat. et uicia in uini salerni eminis tribus decocta. aliquando tamen per translationem capitur pro declaro. Plautus. Narratam nobis omnem, atque emedulla. et medeor, quia medij quibusdam, hoc est temperatis rebus hoc fieri oportet. a quo medicor. medicus. medicina. medicamentum. medicamen. medela. nota si significationis. item medicabilis, cui adhiberi medicina potest. Ouidius. Hei mihi quod nullis amor est medicabilis herbis. et remedium medicamentum. cura. medicina. et protomedicus, qui princeps est medicorum, et graeco uoce, sed apud nostros quoque usitata archiatrus dicitur. medicamentum tamen aliquando pro ueneno accipitur, sicut uenenum pro medicamento, quoniam graeci utrumque pharmakon uocant. a quo pharmaco polae, qui medicinas conficiunt, ac uendunt. Caius iuriconsultus, qui uenenum dicit, adijcere debet bonum, uel malum. Nam et medicamenta uenena sunt, quia eo nomine omne continentur, quod adhibetur, naturam eius, cui adhibetur est, mutat, cum id, quod nos uenenum appellamus, graeci pharmacium dicunt. et apud illos quoque tam medicamenta, quam quae nocent, hoc nomine continentur. et meditor secundum quosdam, quasi medio animo uerso. meditari enim proprie est cogitare. Plautus. Prius ipse mecum uolo hic meditari. Terentius. Venit mediatibus dicitur. aliquando tamen meditari pro exercere accipitur. Virgilius. Nec iam fertiuum Dido meditatatur amorem. Idem, syluestre tenui musam meditaris auena. unde meditatio fit, quae modo cogitationem, modo exercitationem significat. nos meditor a graeco potius deductum existimamus. L. litera in d. conuersa. etenim graeci μεμνητο meditor dicunt, et μεμνητο meditationem exercitationem. declamationem. a meditor etiam mediatibus dicitur, hoc est cogitibus, et mediatibus de aduerbium cogitibus, et mediatibus locus meditationis, et exercitij, et mediatibus cogitibus, a quo meditatiua uerba a graecis appellatur, quod sensum quendam meditandi uidentur habere. medica herba non a medendo, sed a Medis nomen habet, quod a Medis in Graeciam translata fuit, quo tempore eam prouinciam inuaserunt. plena haec est uentiae regio trium foliorum et semper uiuens. cuius natura est, ut ubi semel seratur pluribus postea annis sponte proveniat. Virgilus. Cum te quoque medica putres accipiunt sulca. Medici autem a Media prouincia appellati sunt, quae in Asia est contermina Aegyptiae. Persiae, et mari hyrcano, a Medo medea filio ita nominata. Item a metior meta deducitur, quod proprie terminum significat, quo a agrorum mensores utebantur. hinc peruenisse ad metam dicimus, qui iter, aut aliquid aliud opus perferunt. accipitur tamen meta etiam pro inferiore parte molis ut superius diximus. sicut Catullus pro superiore. et pyramidem quoque significat, quod a agrorum terminos pyramidalis formae effigari mos fuerit. a meta fit uerbum metior prima coniugationis. est autem proprie metari metas in agris terminandi gratia.

disponere, hinc usus inualuit, ut simpliciter pro disponere, ac parare usurpetur. Virgi. si pinguis agros metabere campi, densa seve. Caelius. Omnes simul ad terram cum classe accidunt, nauibus, atq; scaphis egrediuntur locorum dispositores. et com metabulum, uirgæ siue baculus, quo agros metuntur. abusiue tamen commetabula dicuntur etiam uirgæ, quas homines portare soliti sunt ad sacrificia pergentes, ut a se homines amoueat. meta uero, cum in fine acuitur, græca præpositio est, quæ aliquando cum, aliquando trans significat, a qua Meta ponium quasi transponium dictum Italia oppidum in sinu Tarentino. Et Metaplasmus, quod dici ad uerbum trãssformatio potest. est autem translatio quædam recti, solitiq; sermonis in alterã speciem uel metri, uel ornatus, uel necessitatis gratia. Et metathesis hoc est transpositio Et Metamorphosis transfiguratio, Et Metalepsis figura, quam modo transumptiuam, modo transpositiuam, modo translatiuam uocamus. Virgil. Post aliquot mea re gna uidens mirabor aristas, hoc est segetes. Et metaphora, quæ a Cice. translatio dicitur, sitq; cum nomen, aut uerbu ex proprio loco in eum transferitur, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est, ut classiq; immittit habenas. Et ferrumq; armare ueneno, Et in hoc ultimo Metaphora hoc est translatio duplex est. Nam Et uenenum armare, et ferrum armare translatio est. TRIBVS LVSTRIS. Tribus quinqueuicis. CAVIMVS. Vitauimus. cauere. n. uitate est. Et aliquando cum negatione, aliquando sine negatione ponitur eadem manente significatione. ut caue cuiquæ hoc dicas. Et caue, ne cuiquam hoc dicas. interdum etiam caue re ponitur pro eo, quod est animaduertere, Et diligenter attendere. Plau. caue nemo id intelligat. Hinc cautus dicitur prudens, Et qui sibi scit cauere. Saepè tamen Et pro eo, cui cauetur accipitur. Et per synopen dicitur cautus, a quo Catones uocati. Itẽ cauto, Et cautela. V eteres tamen cautionem dicebant, quam nunc dicimus cautionem. et causa, de qua cum eius derivatis superius diximus. et caute aduerbium, hoc est prudenter. callide Et comparatiua, ac superlatiua eorum cautior. cautissimus. cautius. cautissime. Et cauillor uerbum, de quo superius locuti sumus, quod id sine astu, ac calliditate fieri non possit, a quo cauillator. cauillatrix. cauillatio. et præcauco compositu, quod est ante caueo. FAMVLVS. Seruus, de quo paulo superius diximus. SCELERATA LVES. Grauis Et pes silens morbus. IMPLICITVM. Insectum morbo. IVS DOMINI. Imperium, quod in eum habebam. REMISIMVS. Condonauimus. PATRONVM. Hoc, ut superius diximus, est relatiuum liberti.

1011
EPIGRAMMA CXXXI. AD LYCORIVM.

1011
QVI PINXIT VENEREM. Facetum distichon de tabella lycorij, in qua uenus picta erat de formi facie. BLANDITVS EST MINERVAE. Quoniam scilicet hanc pinxit deformem. Nam Minerva aliã a grege tulerat Venerem iudicio Paridis sibi in pulchritudine fuisse prælatam, nota est fibula. orta olim inter Iunonem. Mineruam. Et Venerem de pomo aureo, quod inter illas discordia iactauerat, contentione, quoniam in eo scriptum erat. pulchriori deur. iudicium a Ione Paridi delegatum fuisse, cui cum Pallas, si pro se iudicaret, rerum omnium scientiã, Iuno ingentis diuitias, ac regna. Venus uero pulcherrimam mulierem promisit. Paridem tandem sententiam pro Venerem tulisse, quod duæ reliquæ deæ graui,

Qui pinxit Venerẽ tuã Lycoru, Blanditus, puto, putoz est Mineruæ;

Et iniquo animo tulerunt. Virgilius. Manet alta mente repostum iudicium Paridis, spectatq; iniuria formæ.

1012
EPIGRAMMA CXXXII. AD SCAEVOLAM.

1012
SI DEDERINT SVPERI. Scæuole auaritiã carpit, qui cum paupertate uexaretur, iactare uulgo solebat se, siquãdo diues foret, splendidissime, lautissimiq; uicturum. postea uero diues factus, omnium auarissimus fuit. NON DVM IVSTVS EQVES. Quia non dũ poterat esse uerus eques. statutum quippe erat, nequis pro equite haberetur, cuius census non ascenderet ad quadringenta sextertia. DECIES CENTVM MILLIA. Sesterrium scilicet. V eteres, ut superius diximus, non numerabant ultra centum millia. Itaq; hic numerus et hodie multiplicatur. dicimus enim bis centena millia, decies centena millia, ac etiam sæpius a centum fit ducenti. trecenti. quadringenti. quingenti. sexcenti. septingenti. octingenti. noningenti. Item centies. ducenties. tricenties, quadringenties. quingenties. sexcenties. septingenties. octingenties. noningenties. Item centesimus. ducentessimus. trecentissimus. quadringentesimus. quingentesimus. sexcentessimus. septingentesimus. octingentesimus. noningentesimus. Item centenus. ducentenus. trecentenus. quadringentenus. quingentenus. sexcentenus. septingentenus. octingentenus. noningentenus. Item centuplus. ducentuplus. tricentuplus. quadringentuplus. quingentuplus. sexcentuplus. septingentuplus. octingentuplus. noningentuplus. præterea centimanus, qui centum manus habet. centipes, qui centum pedes. centipeda uermis, qui Et scolopendra, Et multipeda dicitur, Et centurio, de quo superius locuti sumus, qui Et centurionus dicitur sicut decurio decurionus, Et ab eo suacenturio uerbum, a quo suacenturiatus, Et suacenturia. Et centuria, quæ sub uno centurione erat, quarum centenarius iustus erat numerus. Item centuria in agris ducenta iugera, quia Romulus centenis ambus ducenta iugera tribuit. Et centuriatus ager in ducenta iugera definitus. Et centuriata comitia, quia populus per centenas turmas diuisus erat, Et centumuir magistratus, qui ad iudicandum præerant, a quibus centumuiralia iudicia appellata. Nam cum essent Romæ XXXV tribus, quæ Et curiæ uocatae sunt, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum, Et liceret quandoq; amplius, quam centum fuerunt tamen quo facilius nominaretur, cent uiri sunt nominati et centenaria cœna, in quibus lege licentia non plus centissibus, hoc est centum assibus impendebatur, qui erant numi breues ex ære, Et centones a uillorum multitudine, quoniam finitus numerus pro infinito ponitur. sunt. n. stragula grossiora uillis passim pendentibus, quibus Et lecti uillissimarum personarũ steruntur, Et tabernacula, omnisq; castrensis suppellex pluuiofo tempore uelantur. Macro. Tremellius uero scrophæ cognominatus est. euentu tali. erat. n. cum omni familia, ac liberis in uilla. ferui eius cum de uicino scrophæ erraret, subreptam conficiunt. uicinus aduocatis custodibus, omnia circumuenit, nequa efferrî possit. isq; ad dominum appellat restitui sibi pendem. Tremellius, qui ex uillico re comperisset scrophæ cadauer sub centonibus collocat, super quos uxor cubabat quaestorem uicino permittit. cum uentum est ad cubiculum uerba iurationis concipit nullam esse in sua uilla scropham nisi istam inquit, quæ in cœtonibus iacet lectum monstrat, hæc facetissima iuratio Tremellio scrophæ cognomentu dedit. Itẽ centones a græmaticis nostra ætatis dñr, q ex operibus Homeri, apud græcos, apud

Si dederint superi decies mihi millia centis, Riferunt fauces, Et tribuere Dei.
Dicitur nodum Sæuola factus equos. Sordidior multo post hoc toga, penula prior.
Qualiter o uicinis, quæ lator, quæq; haurit. Cædunt est facta terq; quaterq; rure, Et Venetiam bibitur sex crassa Rubelli.
Dei decies plures semper seruatur oliuæ.
Explicat Et cenam uicinia mensa duas. In uis o fallax, atq; inficator carnis,
Aue uicine, aut decies Sæuola xadde Dors.

Epig. CXXXIII. P icto, qd iuga delicta collo Pardus sustinet, improboq; tigres Indulget patientia flagello, Mordent aurea, qd lupata ceruis, Qd freno Libyri domaturs usq; Et qnta Calydon tulisse ferē, Parvū purpureis apercipis, Turpes effeda, qd trahit bisones, Et molles dare iussa qd chorcas Nigro bellua nil negat ingro, Quis spectacula nō puer deoxyt Haec trahit tm, ut minor, qd Venatus huales uidet leonē, Qs uelox leporū timor fatigat. Dimittit, repetit, amāq; captos, Et securior ē i ore praeda, Laxos rui dat, puosq; rictus

nostros Virgilij carmina hinc inde delecta sumpserunt, et nomen aliquod opus composuerunt, et centum capita herba, de qua superius diximus. LARGE. Profuse liberaliter. largiri enim est profuse donare, a quo largitio expensa, quae fit ad aucupandum suorem in petitione magistratum, et largitas profusio. Turpillius. O dic mihi an oblita es eius crebras mansiones ad amicitiam, et sumpti largitatem, et large ad uerbum, a quo fit diminutiuum larguscule. Item largior largissimus. largus. largissime. CALCEVS. Indumentum pedis, quod fit ex pellibus animalium. a calce autem calceus de duatur. calx postrema pars pedis est, qui et pes imus appellatur. Virg. Ecce uolat, calcemq; terit iam calce Dioces, unde etiā pro extremo, et sine sepe numero usurpatur. ut cum diamus, a uertice ad calcem, hoc ē a primario ad finem quod perinde est, ac si diceretur a capite ad pedes. ab hoc fit calcaneus posterior pars imi pedis globosa, et calco, a quo calcamentum, et calcamen. et calcatus quarta declinationis pro calcamento. Plyn. Itaq; longo itinere sine calcatu atteruntur pedes, et calcar equorum ac iumentorum stimulus, quod ad calcem alligatur. et calatro uerbum, quod est pede percutio, a quo recalatro, et calatratus, et calatratio, et calatro calatronis, qui calibus infestat. Celli. Equus mordax, et calcitro. Plau. Clamat procul siquem uidet ire a se calatronem. et calco uerbum, quod proprie est pede comprimere. ponitur tamē pro comprimere simpliciter, a quo calculus, breuis, ac politus lapillus terrae ad mists, ita dicitur, quod ob paruitatem sine molestia calcetur. Ouid. Per quas numerabilis alte calculus omnis erat. Unde et pro serupo ponitur. Martia. Calculus hic gemino discolor hoste perit, et pro minima parte ponderis, quae continet duo grana. ab hoc fit calculator, hoc ē computator, a quo calculatrix, computatrix, et calculatio computatio, quod calculus manus tenentes numeros componamus. Item a calco. in calco, quod est in farcio, in spisso, a quo incalator. incalatrix. incalatio, et calcoor calce, a quo concalatio. et calcitra, quod tomentum, siue pluma siue aliud quid simile in ea calcetur. calcitula uero fasciculus quidam ligneus in sacris dicebatur. et calx foemini generis qua uelut glutino unguuntur cemente, quod in edificijs calcetur, a quo calcata edificia dicuntur calce polita. et fornax calcaria, in qua calx decoquitur. SARCTA. Resarcta redinte grata. CVTE. Pelle, ex qua fiunt calcei. EXPLICAT ET COENAS VNICA MENSA DVAS. Quia pars eorum, quae appositae sunt seruantur in alteram coenam. mensa a mandendo dicitur est, siue qd manditur, nam modo discum significat Virg. Postquam exempta fames epulis, mensaeq; remotae, modo ipsa cibaria. Unde secunda mensa dicuntur abi, uui secundo loco apponuntur. Idem, non ego te dijs, et mensis accepta secundis transierim Rhodia. Aliquando etiam capitur pro quadra, siue orbe, de quibus superius diximus. Idem. Heus etiam mensas consumimus inquit iulus. Item mensa per translationem etiam pro alijs discis accipitur, nam et numulariorū disci mensae uocantur, a quo numularij appellatur mēsarij. dicitur et abacus uocabulo a graecis sumpto, apud quos ἄβαξ nuncupatur. FEX CRASSA VEIENTANI RUBELLI. Veij urbs fuit insignis, maxime bellorum frequentia cum Romanis, quam tandem cepit Camillus, et ad quam transferre se aliquando Romani cogitauerunt unde Nerone domum illam amplissimam Romae edificante editi in eius contumeliam fuerunt illi uersus. Roma domus fiet, ueios mi grate quirites. si non et ueios occupat ista domus. a ueis ueientes, et ueientanus deducuntur. hinc ueientana uina appellata, quae pessima erant, et dilutū ruborem, ac fecis plurimum habebant. Persius, ueientanūq;

In Nomentanis Ouidi qd nascitur ageis, Exiit anosa mores, nomenq; senectas, Et quicquid uoluit, testa uocatur anus;

rubellum exhalet uapida laesum pice sessilis obba. Horatius, Qui ueientanum festis potare diebus. ASSE. Vili moneta ex aere. siquidem decem. et aliquando sexdecim assibus denarius permuabatur. VENVVS. Coitus meretricis. INFICIATOR. Qui debitum negat, de quo superius diximus. IN IVS. In forum, ubi ius dicitur. VIVE. Indulge uitae. hoc est enim uiuere apud Martialem. sic alibi. frange toros, pete uina, rosas cape. tingere Nardo. ipse iubet mortis te meminisse deus. Virg. Pone merum, et talos. pereat qui crastina curat, mors aurem uellens, uiuite ait, uenio. DECIES. Centum millia scilicet, quia non obseruas, quod dijs promissum.

10

EPIGRAMMA CXXXIII. DE VENATIONE LEONVM, ET LEPORVM.

P ICTO QVOD IVGA DELICATA COLLO. Rursus Leporū, ac Leonum lusus admiratur anteponeus hoc spectaculum ceteris uenatibus, et clementiae, ac mansuetudini Caesaris hoc tribuens, quam ferre quoq; conantur imitari. INDVLGENT. Concedunt. praestant, exhibent, de quo superius diximus. CALYDON. Vrbs Aetoliae, de qua supra dictum est. Vbi Meleager aprum interfecit. ESSEDA. Vehicula. Esse dum uehicle genus est, quo galli utebantur apud belgas galliae ciuitatem reperiunt, quemadmodum etiam petoritum, quod gallicum uocabulum est, ut Varro scribit, quamuis sint, qui ex graeco uocabulo, ac latino compositū uelint, dictumq; a uoluentis rotis, ut Gellius testatur. NIGRA BELVA. Elephantus. MOLLES CHORREAS. Laeuias saltationes. diximus superius quam docile animal sit Elephante, et ut sub germanica principatu munere gladiatorio, quosdam inconditos motus adere uisus sit saltantium modo. TIMOR VELOX LEPORVM. Timor uelocum leporum, LAXOS RICTVS. Patientia ora. PERVIOS. Per quos possunt tuto ire. et redire. TIMIDOS. Timentes ne noceant, hoc est ipsi timidi. SED NORVNT CUI SERVIANT LEONES. Ingens laus Domitiani. Leones inquit non arte assequuntur hoc, ut tam benigni sint et clementes, sed faciunt hoc, quia intelligunt principi placere.

10

30

40

EPIGRAMMA CXXXIII. AD OUIDIVM.

I NNOMENTANIS. Laudat uina Nomentani a gri, in quo uilla erat Ouidij familiaris sui. sensus est, Nomentanum uinum uetuste fit praestans, ita ut quod uis uinum appellari possit ut puta Chium, aut falernum. aut aliud huiusmodi. nomenū oppidum fuit sabinorum, cuius ager quondam nimis sterilis fuit, postea cura colonorum factus est fertilitate celeberrimus, ubi praesertim campos habuit Seneca excellentis uir ingenij, cuius in praedijs singula iugera caleos uini octonos reddidisse plerunq; comperium est. hic Palaeon grammaticus. et. Quid. et Martia. uillas habuere. TESTA ANVS. Dolum inueteratum. nam in mterioribus plagis dolij figulini utebantur, in quibus uina condebant, infodiebantq; terra tota, aut ad portonem situs circa alpes uero lignis uasis utebantur, circulariq;angebant. VOCATUR QVICQVID VOLUIT. Assumit quodcuq; placet nomen. ratio autem cur nomeniana uina uetustate meliora fieret, haec erat, quod crassitudine fecas

50

60

Exiit anosa mores, nomenq; senectas, Et quicquid uoluit, testa uocatur anus;

Interponis aqua subinde Ruffe, Et si cogis a sodale, rara Diluti bibis uicium falerni. Nunquid pollicita tibi beata Nortē Neuia, sobriasq; matuis Certa nequitias fututionis? Suspiras, retires, gemis, negauit. Cerebras ergo bibas, licet tristes, Et duru iugu- les mero pudore. Quid parvis tibi Ruffe? dormiendu est:—

uedo fecis ea optime tuebatur. Columella. nomentana uine a nobilitate sequuntur amineas, foecunditate uero etiam praeueniunt, quippe cum se frequenter impleant. Et quod ediderunt optime tueantur. feracior est minor, nec ita rubet, ut maior. a quo colore rubelle nuncupantur eademq; fecinae, quod plus, quam ceterae fecis afferant. Martialis, Nomentana meum tibi dat uindemia bacchum

Si te Quintus amat commodiora bibas. Quoniam scilicet Quintus uetustiora habet, unde alibi ad Quintum scribens inquit. quod sub rege Numa condita uina bibis.

EPIGRAMMA CXXXV. AD RUFVM.

I NTERPONIS AQVAM. RUFVM rursus deridet, qui cum sciret Neuia amantem nequaquam ad se uenturam tam sobrie tamen potabat quasi eam expectaret. SVBINDE. Frequenter. SI COGERIS. Sensus est. semper fere potas

aquam, et si cogis a sodale unum sumere, raro potas paucillum falerni lymphati. si dubitatus coniunctio est. Virgili. Si me fata meae patere uideat ducere uitam auspicijs, aliquando pro confirmata accipitur. Idem uestro si munere tellus Chao uiam pingui glandem nutrauit arista. aliquando utimur si in rebus artis ueruntamen quasi dubitatus, cum scilicet praestitimus aliquid quod, nolimus ex probare. Terentius. Si te in germani fratris dilexi loco. a si deducatur sic aduerbium affirmantis, et o si quod si significat utinam, et sin quod ex si et ne componitur abiecta est, et si significat si uero. nunquam enim in prima parte collocatur, sed in secunda, ubi fere duorum est oppositio. Terentius, Si illum relinquo eius uita timeo. sin opitulor huius minus. habet enim quandam uim negationis perinde, ac si diceretur. si autem non relinquo, sed opitulor. aliquando sin solum reperiatur, sed quod secundum locum obtinet. Sallustius, Imperat ut pretio, si cuncti multa confecerat insidiato res maxime parat, ac maxime occulte. sin id parum procedat quous modo nimisdam interfaciat, id est si potest, occulte si non potest, utcumq; et si quidem quod ex si et quidem componitur, tamen primam syllabam breuem habet, cum si producta sit significat nam. Quintilianus, Atque naturae ipsa uidentur ad tollerandos facilius labores nostri. am nobis dedisse. si quidem remigem cantus hortatur. aliquando tamen si quidem pro si dubitatus coniunctio inuenitur, quod inter nos scire facile est. Cicero, deinde profectus est id temporis, cum iam Clodius, si quidem eodie Romam uenturus erat, redire potuisset. Ouidius.

Quae mihi uentura est, si quidem uentura senectus. Item et si et tametsi quae pro quamuis accipiuntur, quemadmodum superius diximus, et sine praepositione, quae si significat absq; et sigs. siqua siquid, de quibus differuimus. DILVTI. Lymphati. NEQVITIAS. Lusus. lasciuias. SOBRIAS. Homini sobrijs, temperato enim potu uenus inuatur nimio elanqueat. CERTAE. Explorat. SVSPIRAS. Spiritum a pectore imo trahis. hoc est enim suspirare, quod est sollicitudinis, ac doloris argumentum. ab hoc suspirio deducatur, quod modo ipsam, quam diximus, ab imo pectore suspirationem significat, modo spirandi difficultatem, de qua superius diximus, unde qui eam difficultatem patiuntur appellatur suspiriosus. suspiro autem a spiro compositum est, quod si significat exhalo. Virgilius. Ambrosiaeq; comae diuinu uertax odorem spiranere, ab hoc fit spirabile, quod uitale significat et spiraculum spiramentum per quod exit spiritus. et spiritus halitus, nam spiritus. halitus. anima pro eodem usurpa-

tur. Plinius. Anima leonis uirius graue, uersi pestilens, hominis tantu anima infia uoluit pluribus modis, et ciborum ac dentium uitjs, sed maxime senio, ut ne id ipsum quidem quo uiuitur in uita uiuaret, parthorum populis hoc praecipue accidit et a iuuenta propter indiscretos cibos, namq; et uino foetent ora nimo. sed sibi proceres midentur grano assirij mali cuius est suauitas praecipua in esculentia addito. spiritus etiam pro aura, et uento ponitur, quae admodu anima. a spiritu sit spiritalis, unde spirituales auras dicimus hoc est uitaes. Item a spiro composita sunt a spiro, quod si significat fauce, tractu a nauigati bus, quibus spirat: aura fauent. Vir. Aspirat aura in noctem. Idem. aspirat primo fortuna labori, quod si post se accusatum habeat cu praepositione ad si significat modo icubo, et quasi toto spiritu itentus sum, ut sapio aspirat ad consulatu, modo accepuenio. Cic. Nunquid aspirant ad curia, ex piro, spiritus reddo. mortior. Lucre. Expirans animam pulmonibus aeger agebat. ab hoc exspiratio. i spiro diuino quod a spiritu i metem inuico. unde de i spiratio. respiro reciprocum spiritum capio. a quo respiratio. co spiro. coiuuro. a quo co spirator. co spiratrix. co spiratio, de quo superius locuti sumus. GEMIS. Ploras. Gemere proprie pectoris, cu praepositione in sonu prorumpit. ideo et iumenta sub nimio pondere gemere dicuntur. Item etia ianimita, cu nimis onusta sunt. Vir. Cernit sub pondere amba fatilis ponitur tamen gemere pro flere. item pro canere de ijs dicitur at aubus, quae siebilem quenda habent cantu, ut est turtur et columba. Vir. Nec gemere acria cessabit turtur ab ulmo. a gemo fit igneo compositu eiusdem significationis. et gemitus ploras seu uox illa, qua diximus pectoris, et gemebundus ploras, et gemma, quod emittere primum plura iapit. Ouid. Et noua de necto cortice gemma tumet, quod similis sit lacrymae. a quo gemo uerbu, quod est gemma emitto. Columella. Cu primum gemmare uites iapiunt. a quo gemasco. Plyn. Atque ut gemmascere iapiens ligetur calamus, et ab huius gemmae similitudine gemma etia lapillus uocatur, cuius diminutiuu e gemmula. a quo gemmatus splendens, seu gemmis ornatus. Papinius. hic ubi sydereo moles gemmata colosso. Item a gemo gemmusa tuberculum sub minimo digito pedis, quod gemere faciat eu, quod id gerit. TRIENTES. Triens modo unum genus e, modo mensura quatuor uncias capiens. MERO. Vino puro. non diluto. PARCIS TIBI. Parca uita tua consulere. DORMIENDVM EST. Larga potatio non i pedit somnium sed inuat.

EPIGRAMMA CXXXVI. AD LVCIVM.

SAEPE MIHI DICIS. Respondet Lucio sodali suo, qui saepe eu hortatus fuerat, ut scriberet aliquid memoria dignu. et taciturnitatis suae causam afferret, quod nullu sit uirtuti, ac doctrinae praemiu, i quo temporu suoru i felicitatem notat. CA RISSIME IULI. Verba sunt Lucij carissime Martialis. DANOBIS OTIA. Resposio est Martialis. Quietem ac uacationem a curis, atque negotijs. MECOENAS. Hic ex hetruscoru regibus ortus, magne apud Augustum auctoritatis fuit, mire fuit ingenij, praesertimq; Horatio et Vir quoru alteru, quod bruti partes secutus et ab octauo captus fuerat non modo seruauit, sed Caesari carissimu reddidit, alteri a gros i Maiano a multibus direptos restina fecit et Octauu gratia, ac beneuolentiam conciliauit, sic utriq; datu est otu ad scribendu. FLACCO. Horatius Flaccus poeta lyricus fuit libertino patre natus. patria uenusinus dubij apulus ne, an Lucanus, ut ipse fatetur. Na ue

Saepe mihi dicis Lucij carissime Martialis, Scribe aliquid magnum, ut scilicet homo es. Conde uirtus sentem pra curas Et nonne flammis eripuisse meca.

In feriles campos noluit iugra ferre iuuenti Pingue solat lassat, sed inuauat ipse labor.

10
10
30
40
50
60

nusinus arat finem sub utriusq; colonus. puer admodum cum parente mi grauit, & difficultatem inopia paternae uicit ingenio. Athenas inuenis petijt, & bello civili bruti partes secutus ē. & tribunatus honorem adeptus, sed bruto deuictō ad Caesarem conuersus fauente Mecenate i eius amicitiam receptus est.

VIRGILIO. P. Virgilius maro poeta Mātuanus. omnium & graecorum & latinorum poetarū Homero proximus fuit etiam Domitij a fri auctoritate, qui cum interrogatus fuisset, quem Homero proximum esse existimaret, secundus inquit, est Virg. Propior tamen primo, quā tertio. Mantua urbs gallia est cisalpinā ab Ocio Mantus filio condita. Manto Tyresiae uatis Thebani filia fuit, qui Veneto patre genitus est, & mutatus quondam, ut poeta tradit, in foemnam, post septem annos in uirilem formam redijt. Manto post thebanorum seruitutem primo sub creonte, postea sub theseo, defuncto iam patre ad diuersa loca fertur fugisse, & primo in asiam uenisse, i cuius litore clarij a pollinis fanum aedificauit, deinde in Italiā ubi oppidum socij suis graeci condidit. cumq; interea ex Tyberino thuscorum rege Ocnus ei filius natus esset, qui deinde Bianor cognominatus fuit, & ad ipsum oppidum thuscorum quocq; & Venetorum multitudo confluxisset, arcandedit Ocnus oppidum uiris & i aliam formam redactum a matris nomine mantuam appellauit. Vir. Ille etiam patris agmē aet Ocnus ab oris fatidicae Mantus, & thusci filius annis, qui muros, matrisq; dedit tibi Mātua nomen. **CONDERE.** componere. **CVRAS.** Operam. **FLAMMIS.** Morte, siquidem mortuorum cadauera urebantur, ut superius diximus. **LASSAT.** Fatigat lassum reddit. **IVVAT.** Delectat propter fructum, qui sequitur.

EPIGRAMMA CXXXVII. AD GALLVM.

EST TIBI SIT' QVE PRECOR. Lepidum epigramma ad Gallum, in quo eodem fere argumento utitur quo superius usus fuit ad proculum, mitte re. scilicet se librum ut eum saluet, quoniam ipse salutandi officium obire non possit. **MEA COENACVLA.** Mea domus pars prototo. **VIPSANAS LAVRVS.** Laurus Vipsanae porticus, quae a uipiano consule aedificata ē, fontei collegit. erat autem haec porticus a galli domo remotissima. laurus non modo secunda sed etiam quarta declinationis inuenitur. Plyn. Ex ea lauru, quae missa e' caelo minima est altitudine. **FACTVS IN HAC EGO SVM IAM REGIONE SENEX.** Idarco indecens esset me donum mutare, quo tibi fierem propi quior. **MIGRANDVM.** Mutandum domicilium. **EST TANTI.** Tantum apud me ualet officium salutandi, ut mihi ueniendum esset etiam si longus abessem. **VNUM TOGATVM.** Me saluet. **MVLTVM EST HVNC VNUM SI MIHI GALLE NEGŌ.** Multum est si me mihi ipse aufero, & salutandi gratia de sero scribendi prouinciam. **DECIMA HORA.** Post caenam, scilicet prima enim & secunda hora salutabant ueteres Romani, tertia in causis ac iudicijs uersabantur, quarta & quinta incumbebant familiaribus negotijs, sexta & septima partim meridiebantur, partim otio indulgebant, octaua exercebantur palaestris, ac lauabantur, nona cenabant.

DE ISSA CAELLA, ET PVBLIOPICTORE. EPIGRAMMA CXXXVIII.

ISSA EST PASSERE. Iocatur de issa caella in laudem publij pictoris, qui eam in delictijs habebat, & in tabella, quo eam in mortalem redderet, ita expresserat, ut uera uideretur. de hoc etiam alibi. publicius exiguae suffragrat amora caella.

ISSA. Nomen est proprium caellae de qua scribit. fidelissimum omnium animalium homini canis est, & pugnasse aduersus latrones pro domino aliquando legitur. **Caramantum regem canes ducenti ab exilio reducere praedantes contra resistentes colophonij, & castabales cohortes canum habere, quae prima i acie dimicabant. canes defendere cimbro caesis domibus eorum plaustris impositis. canis iasone lycio intercepto capere abum noluit, inediaq; consimptus est. uolatum Romano nobilem, qui Celsium ius civile docuit a sturione e' sub urbano redeuntem, cum aduerserit, canis a crassatore defendit. Item Caellum senatorem agrum placentiae ab armatis oppressum, nec prius ille uulneratus est, quam canis interempto. Item Roma cu' anima duerteretur ex causa Neronis germanica filij in T. Sabinum, & seruitia eius unius ex ijs canis nec a' atterere abijt potuit, nec a' corpore recessit abiecto in gradibus gemitorij maestos adens ululatus magna po. ro. corona circumstante, ex qua cum quidam ei abum obieisset, ad os defuncti tulit, deinde cadauere in Tyberim abiecto, imitauit ad illud summo uixu sustentare conatus multitudine ad spectandam animalis fidem, undiq; cōfluente. soli dominum uere. soli uocem. soli nomina sua agnoscent. itinera quamuis longi memnere, nec ulli praeter hominem memoria maior. in uenatu solertia, & sagacitas praecipua est. scrutatur uestigia atq; persequitur. ueteres senecta fessos ac debiles sinu ferre aliquid quando uisi sunt, uentos & odorem captantes, prodentesq; rostro cubilia. Indi e' tigris eos uolunt conapi & ob id in syluis coitus tempore fammas alligant. primo, & secundo factu tanquam unius feroces abijt, tertio demū educant, hoc idem e' lupis faciunt galli. optimum esse in focu canem dicunt, qui nouissimus cernere incipit, aut quem primum fert in cubile fera. rabies canum Syrio ardente homini pestifera est. Item morsis laetis aquae metus. quoniam obuiam itur p. XXX eos dies gallinaceo fimo abis canū admisso, aut si praenerit morbus ueratro. ad morsum uero unicum remedium oraculo quodā reperitur. Plyn. Scripsit, radicem salicet Syluestris rose, quae Cynoroia appellatur. Columella scribit si quadragesimo die, quam sit natus, costretur morsu cauda, summuq; eius articulus auferatur, sequenti neruo exempto, nec caudam crescere, nec canes rabidos fieri. **NEQUIOR.** Laetior iociosior. **PASSERE CATVLLI.** Quem canit Catullus, de quo su pius diximus. **PVRIOR OSCVLO COLUMBAE.** Laudatur in columbis simplicitas. pudicitiam seruant. conubij fidem non uolant. suscipio tantum in ijs est adulterij. tunc plenum guttur murmure, tunc saeu rostro ictus, tunc in reconciliacione frequens exosilatio. Lual. Vinct columbos osculis Cn. Martus sinuq; amicitiam rescire frigidam caldo columbatum labra consprens labris. **INDICIS LAPILLIS.** Margaritis, quas indicis maxime mittit Oceanus, quamuis & de alijs gemmis possit intelligi. qd si quis obijat Margaritas, nec lapillos nec gemmas dia, non uidetur Plynium legisse, qui & sucana & murina, & Margaritas inter gemmas, ac lapillos commemorat, nec Varronem qui uniones scribit lapillos esse, qui in canchis reperuntur, nec Horatium, cum scribit. nec magis huic i tra niteos, uiridesq; lapillos, ubi nemo dubitat de margaritis, ac Smaragdus intelligi. **VENTRIS.** Purgandi salicet.**

et. NON FEPELLIT. Non decipit, sedando scilicet. LVX *suprema-mors.*

EPIGRAMMA CXXXIX. AD VELOCEM.

SCRIBERE ME QVERERIS. Facite uelocem arguit reprehendentem se quod longiora epigrammata faceret. tu inquit breuiora facis, quoniam nihil scribis.

EPIGRAMMA CXL. AD REGVLVM.

Ad Gallū. Epigr. CXXXVII.

Est tibi, sitq; procor, multos erofcatq; p̄ años,
Pulchra qdem, uerū transtiberina domus.
At mea uispanas spectat coenacula laurus.
Factus ē hac ego sū iam regione senex.
Migratū est, ut mane domi te Calle salutem,
Es tanti, uel si longius illa foret.
Sed tibi nō multū est, unū si praesto togatū.
Multū est, hūc unū si mihi Calle nego.
Ipse salutato derima, uel serius hora,
Mane tibi pro me dicat auere liber:—

De Catella Publi. Epigr. CXXXVIII.

Issa est passere nequior Catulli.
Issa est purior ofculo columbae.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior indicis lapillis.
Issa est delirata Catella Publi.
Hanc, tu si queritur, loqui putabis.
Semit tristicianq; gaudiumq;
Collo nexa cubat, capitiq; somnos,
Ut suspiria nulla sentiantur.
Et desiderio coacta uentris,
Gutta pallia nō fefellit ulla,
Sed blādo pede suscitāt, toroq;
Deponi monet, et rogat lauari.
Casta tantus inest pudor Catella,
Ignorat uenerē, nec inuenimus
Dignū tam tenera uirū puella.
Hancina lux rapiat suprema tota,
Picta Publius expmit tabella,
In qua tā simile uidebis Issam,
Vt sit tā similis sibi, nec ipsa.
Issam denique pone cū tabella,
Aut utramq; putabis esse uera,
Aut utraq; putabis esse pictam:—

Ad Velocem. Epigr. CXXXVIII.

Scribere me quereis Velox epigrammata longa.
Ipse nihil scribis, tu breuiora facis:—

LOCARE. Legendo. scilicet quae uana et iutilia sunt. INUIDEBIS OTIO TVO. Terendo tempus in nugis meis lectitandis. PER QVEM NON LICET PERIRE MEIS NVGIS. Qui epigrammata mea colligit, uenditq; nec sinit ea perire, honestus loquendi modus per me nō licet hominem occidere. p me non licet hominū abire, hoc est permittam quantum uires

meae sufficient, hominem abire.

EPIGRAMMA CXLIII.
AD FAVSTINVM.

HOS TIBI VICINOS. Fenium Thelesporū laudat, quid in prato suo Anthillam filiam defunctam mira pietate se peluerit, et epitaphium posuerit. DIGNIOR IPSE LEGI. Quia mori ante filiā debuit, unde mox subdit. ad Stygas aequum fuerat patrem isse sub umbras.

EPIGRAMMA CXLIII.
AD PROCILLVM.

QVAEDAM ME CVPIT. Facite proalli inuidiam carpit. formosissima inquit me mulier petiit ex inuidia moreris. at ego uolo turpissimam, iam incipit respirare. ARGENTO. Candidū enī est argentum, unde a graecis ἀργύριον a nobis argentum uocatur, quod graeci ἀργύριον album dicunt. Homerus uenas ἀργύρας, hinc argema, morbus oculo rū dictus est, cū ulcus circuli oculi infestat, quem graeci irim dicunt, latine albugo nūcupatur. argentū in puteis reperitur, ex coqui nō potest, nisi cū plūbo nigro, aut cū uena plūbi, quae iuxta argenti uenas plerunq; reperitur, gallenā uocant. inuenitur ferē in omnibus prouincijs et ubicunq; una inuenta est uena, non procul inuenitur et alia, qd̄ in omni ferē materia accidit, unde graeci metalla appellarūt ἀπὸ τοῦ μεταλλὰ ἄλλα ὀφθαλμοῦ. hoc est qd̄ alia post alia inueniantur. a metallo uero metalli dicti sunt in re militari quasi mercenarij. Accus. a loner, famuliq; metalli, caulaeq; a quo nomie caeciliae familiae metelli cognomen datū putatur. argenti uena, quae i summo reperta est, crudaria appellatur. odor ex argenti fodinis inimicus est omnibus animalibus, sed maxime canibus. mirū est cū albū sit argentū lineas ex eo negras produci. est lapis in eius uenis, ex quo fluit argentū uiuū, qd̄ omnium rerū uenenū ē. itē Lapis quoniam candido nitentiq; est tenuis et albus, et a min appellat, alij indol, alij atadapru, alij i aduajm, nomine etiā Platyophthalmion, quasi dilatās oculos. πλάτις enī latus, ὀφθαλμὸς oculus dicitur, quoniam in calliblepharis dilatat oculos, et eorū fluctiones, exulcerationesq; inhibent. calliblepharū medicamentū ē accommodatū uitij oculorū, praefertim cū palpebrae cohaerescūt, et ulcera oculorū male sunt curata. nomē habet a pulchritudine genarū, κάλλος enī pulchritudo, βλήφαρα genae dicitur. Scoria i argento est, quam graeci uocāt helasma. spuma argenti argyritis uocatur, sicut auri chrysis, plūbi molybditis. omnis autem fit ex cocta sua materia ex superiori catino defluens in inferiorem. distat spuma a scoria tanquā a fece. alterū purgantis se materiae, alterū purgatae uitij est. inuenitur et in argentarijs metallis minū, et hydrargyrū et cotacula lapis, de qbus superius diximus. ab argentū argentarius deducitur hoc est Trapezeta, q et mensarius et numularius uocatur, et argentaria argenti fodina, et argentarius adiectiū, unde fabrū argentariū dicimus, et argenteus ex argento. et philargyrus amicus argenti. et lithargyrus lapis argenteus, et argyrodēs Aetoliae fluminis propter argenteū aquae cā dorē, ut qd̄ existimāt, et argyranche, de qua superius diximus. LILIO. Liliū flos est candidissimus, nobilitate proximus rosae, et quadam

nusinus arat finem sub utringq; colonus. puer admodum cum parente mi grauit, & difficultatem inopiae paternae uicit ingenio. Athenas inuenis petijt, & bello civili bruti partes secutus ē. & tribunatus honorem adeptus, sed bruto deuictō ad Caesarem conuersus fauente Mecenate i eius amicitiam receptus est.

VIRGILIO. P. Virgilius maro poeta Mātuanus. omnium & graecorum & latinorum poetarū Homero proximus fuit etiam Domitij a firi auctoritate, qui cum interrogatus fuisset, quem Homero proximum esse existimaret, secundus inquit, est Virgi. Propior tamen primo, quā tertio. Mantua urbs galliae est cisalpinæ ab Octio Mantus filio condita. Manto Tirēsiae uatis Thebani filia fuit, qui Veneto patre genitus est, & mutatus quondam, ut poeta tradit, in faunam, post septem annos in uirilem formam redijt. Manto post thebanorum seruitutem primo sub creonte, postea sub theseo, defuncto iam patre ad diuersa loca fertur fugisse, & primo in asiam uenisse, i cuius litore clarij a pollinis fanum aedificauit, deinde in Italiā ubi oppidum socij suis graecis condidit. cumq; interea ex Tyberino thuscorum rege Ocnus ei filius natus esset, qui deinde Bianor cognominatus fuit, & ad ipsum oppidum thuscorum quoad, & Venetorum multitudo confluxisset, arcandedit Ocnus oppidum nuris & i aliam formam redactum a matris nomine mantuam appellauit. Vir. Ille etiam patrijs agmēci et Ocnus ab oris fatidicae Mantus, & thusci filius annis, qui muros, matrisq; dedit tibi Mātua nomen. **CONDERE.** componere. **CVRAS.** Operam. **FLAMMIS.** Morte, siquidem mortuorum caduera urebantur, ut superius diximus. **LASSAT.** Fatigat lassum reddit. **IVVAT.** Delectat propter fructum, qui sequitur.

EPIGRAMMA CXXXVII. AD GALEVM.

EST TIBI SIT' QVE PRECOR. Lepidum epigramma ad galum, in quo eodem fere argumento utitur quo superius usus fuit ad proculum, mitte re. scilicet se librum ut eum saluet, quoniam ipse salutandi officium obire non possit. **MEA COENACVLA.** Mea domus pars pro toto. **VIPSANAS LAVRVS.** Laurus Vipsanae porticus, quae a vipsano consule aedificata ē, fontei collegi. erat autem haec porticus a galli domo remotissima. laurus non modo secunda sed etiam quarta declinationis inuenitur. **Plyn.** Ex ea lauru, quae missa e' caelo minima est altitudine. **FACTVS IN HAC EGO SVM IAM REGIONE SENEX.** Idcirco indecens esset me donum mutare, quo tibi fierem propi quior. **MIGRANDVM.** Mutandum domicilium. **EST TANTI.** Tantum apud me ualet officium salutandi, ut mihi ueniendum esset etiam si longus abessem. **VNUM TOGATVM.** Me scilicet. **MVLTVM EST HVNC VNVM SIMIHI GALLE NEGO.** Multum est si me mihi ipse aufero, & salutandi gratia desero scribendi prouinciam. **DECIMA HORA.** Post caenam, scilicet prima enim & secunda hora salutabant ueteres Romani, tertia in causis ac iudicijs uersabantur, quarta & quinta incumbebant familiaribus negotijs, sexta & septima partim meridebant, partim otio indulgebant, octaua exercebantur palaestris, ac lauebantur, nona cenabant.

DE ISSA CAELLA, ET PVBLIO PICTORE. EPIGRAMMA CXXXVIII.

ISSA EST PASSERE. Iociter de issa caella in laudem publij pictoris, qui eam in delitijs habebat, & in tabella, quo eam in mortalem redderet, ita expresserat, ut uera uideretur. de hoc etiam alibi. publius exiguae suffragrat amora caella.

ISSA. Nomen est proprium caellae de qua scribit. fidelissimum omnium animalium homini canis est, & pugnasse aduersus latrones pro domino aliquando legitur. **Caraman-** tum regem canes ducenti ab exilio reducere praeliantes contra resistentes. **colophonij,** & **castalenses** cohortes canum habue-

Ad Regulū. Epigramma. CXL.

Cum tibi sit sophiae purissima, & cura deorum
Ingenua pietas, nec minor ipsa tuo.
Ignorat meritis dare munerera, qui tibi librum,
Et qui miratur Regule tura dari:—

In Priscum. Epig. CXLI.

Cum te non nossem, dnm regemq; vocaba,
Cum bene te noui, iam mihi Priscus eris:—

Ad Lectorem. Epig. CXLII.

Quercum, lusi iuuenis, & puer quondam,
Apinasq; nras, quas nec ipse noui, iam
Male collocare si bonas uoles horas,
Et inuidebis otio tuo lector,
A Valeriano Pollio petes quinto,
Per que perire no licet meis nugis:—

Ad Faustina. Epig. CXLIII.

Hos tibi uirinos, Faustine Telephorus hortos
Foenius, & breuia rurs, udaq; praeta tenet.
Condidit hic natae cineres, nomiq; sacrauit,
Quod legis Antulla. dignior ipse legi.
Et stygias aequi fuerat patrem ipse sub ubras.
Sed quia no licuit, uiuit ut ossa rotat:—

In Procllu. Epig. CXLIII.

Quaedam me cupit inuide Proclle
Toto candidior puella cygno.
Argento. niue. lilio. ligustro.
Sed quandā uolo nocte nigriorem
Formica. pice. granulo. cicada.
Iam suspendia seua cogitabas.
Si noui bene te Proclle, uiues:—

possit intelligi. qd si quis obijciat Margaritas, nec lapillos nec gemmas dici, non uidetur Plynium legisse, qui & suana & murina, & Margaritas inter gemmas, ac lapillos commemorat, nec Varronem qui uniones scribit lapillos esse, qui in canchis reperiuntur, nec Horatium, cum scribit. nec magis huic i tra niueos, uiridesq; lapillos, ubi nemo dubitat de margaritis, ac Smaragdus intelligi. **VENTRIS.** Purgandi scilicet.

et. NON FEPELLIT. Non decepit, foedando scilicet. LVX suprema. mors.

EPIGRAMMA CXXXIX. AD VELOCEM.

SCRIBERE ME QVERERIS. Facete uelocem arguit reprehendentem se quod longiora epigrammata faceret. tu inquit breuiora facis, quoniam nihil scribis.

EPIGRAMMA CXL. AD REGVLVM.

CVM TIBI SIT SOPHIAE. Facete cum regulo ludit, ne uideatur libros suos ad eum mittens in tempestiue forensibus negotiis occupatum interpellare, cum inquit par fama sit et doctrina tua, et ne gotiorum non debet mirari qui et iura clientum tibi porrigi uidet, quae defendas, et libros quos legas. SOPHIAE PAR FORMA ET CVRA LABORVM. Ordo est. cum in te forma hoc est decor sapientiae, et cura laborum sit par, hoc est cum et doctrina, et forensium negotiorum exercitatione pariter excellas. SOPHIAE. Sapientiae. quemadmodum autem sophon, hoc est sapientem pro docto, ita sophiam hoc est sapientiam pro doctrina usurpamus. unde et sophiste n uocamus modo eum, qui in arte rhetorica proponit quae imitari debentur. sic enim oratore, rhetoremque, et sophistam distinguunt, ut orator sit, qui causas agit, rhetor, qui artem oratoriam docet, sophistes, qui imitationes proponit modo cauillatorio, unde et pars dialecticas nomen sumpsit quae sophistice appellatur, et sophisma dicitur commentum, et oratio ita composita, ut uera esse uideatur. LABORVM. Quos in causis defendendis sustines.

EPIGRAMMA CXLI. AD PRISCVM.

CVM TE NON NOSSEM. Facete prisca fauorei ambitionem carpit. hic ut nomen patroni sibi uendicaret, pecuniam fauore carpebat, ut cultus incederet, ac diues uideretur, turba togatorum eum comitante. quapropter maternum inferius admonet, ne illum hoc modo incedentem uidens falsa opinione ducatur. Est ergo sensus. ante, quam te nossem putas te diuitem esse ac liberalem, salutabam te, et dominum, ac regem uocabam. iam uero postquam te noui, non existimabo aut ducam te alium esse, quam Priscum.

EPIGRAMMA CXLII. AD LECTOREM.

QVAECVNQVE LVSI. Admonet lectorem, a quo emere libellos suos possit, si in ijs legendis tempus terere uoluerit. APINAS. Nugas, ineptias, de quo superius diximus. MALE COLLOCARE. Legendo. scilicet quae uana et inutilia sunt. INUIDEBIS OTIO TVO. Terendo tempus in nugis meis lectandis. PER QVEM NON LICET PERIRE MEIS NVGIS. Qui epigrammata mea colligit, uenditque nec sinit ea perire, honestus loquendi modus per me non licet hominem occidere. per me non licet homini abire, hoc est permittam quantum uires

meae sufficient, hominem abire.

EPIGRAMMA CXLIII. AD FAVSTINVM.

HOS TIBI VICINOS. Fenium Thelestoru laudat, quid in prato suo Anthillam filiam defunctam mira pietate sepeluerit, et epitaphium posuerit. DI GNOR IPSE LEGI. Quia mori ante filiam debuit, unde mox subdit. ad Stygias aequum fuerat patrem isse sub umbras.

EPIGRAMMA CXLIIII. AD PROCILLVM.

QVAEDAM ME CVPIT. Facete procelli inuidiam carpit. formosissima inquit me mulier petiit ex inuidia moreris. at ego uolo turpissimam, iam incipit respirare. ARGENTO. Candidum enim est argentum, unde a graecis ἀργύριον a nobis argentum uocatur, quod graeci ἀργύρον album dicunt. Homerus νέκρας ἀργύρος, hinc argema, morbus oculorum dictus est, cum ulcus circuli oculi infestat, quem graeci irim dicunt, Latine albugo nuncupatur. argentum in putris reperitur, excoqui non potest, nisi cum plumbi nigro, aut cum uena plumbi, quae iuxta argenti uenas plerumque reperitur, galleni uocant. inuenitur fere in omnibus prouincijs et ubicumque una inuenta est uena, non procul inuenitur et alia, quae in omni fere materia accidit, unde graeci metalla appellauerunt ἀργύρον μεταλλὰ ἀργύρα. hoc est quod alia post alia inueniantur. a metallo uero metalli dicti sunt in re militari quasi mercenarij. Accus. caelones, famuli que, metalli, caulae que, a quo nomine caeliae familiae metelli cognomen datum putatur. argenti uena, quae in summo reptata est, crudaria appellatur. odor ex argenti fodinis inimicus est omnibus animalibus, sed maxime canibus. mirum est cum albus sit argentum lineas ex eo nigras produci. est lapis in eius uenis, ex quo fluit argentum uiuum, quod omnium rerum uenenum est. ite lapis spuma candida, nitentis que, non tamen traslucentis, quae stamin appellatur, alij sibi, alij alabastrum, alij Turbasin, nonnulli etiā Platyophthalmon, quasi dilatans oculos. πλάτεις enim latus, ὀφθαλμὸς oculus dicitur, quoniam in calliblepharis dilatet oculos, et eorum fluctiones, exulcerationes que, inhibent. calliblepharum medicamentum est accommodatum uitij oculorum, praefertim cum palpebrae cohaerescunt, et ulcera oculorum male sunt curata. nomen habet a pulchritudine genarum, κάλλος enim pulchritudo, βλάφαρα gena dicitur. Scoria in argento est, quam graeci uocant helasma. spuma argenti argyritis uocatur, sicut auri chrystitis, plumbi molybditis. omnis autem fit ex cocta sua materia ex superiori catino defluens in inferiorem. distat spuma a scoria tanquam a fece. alterum purgantis se materiae, alterum purgatae uitij est. inuenitur et in argentarijs metallis minutum, et hydrargyrum et cotinula lapis, de quibus superius diximus. ab argentum argentarius deducitur hoc est Trapezeta, quae et mensarius et numularius uocatur, et argentaria argenti fodina, et argentarius adiectiuum, unde fabricum argentarium dicitur, et argenteus ex argento. et phylargyris amicus argenti. et lithargyris lapis argenteus, et argyrodas Aetoliae fluminis propter argenti aquae caedore, ut quae existimat, et argyranche, de qua superius diximus. LILIO. Lilius flos est candidissimus, nobilitate proximus rosae, et quadam

Hoc nemus aeterno cinerū sacrauit hōre,
Fornius, et culti iugera pauca soli.
Hoc tegitur cito rapta suis Antulla sepelthro. Ppetuo dñs seruiat iste suis :—

1031

Hoc est Antulla mistus uig. parens.
Si rupit hūc aliq. moneo, ne speret agellū.

Ad Cæcilianum.

Cui legisse satis non est epigrammata centum,
Nil illi satis est Cæciliane mali.

1032

Occurris quos Lupere nobis, Vis mitti pueri subinde diuis, Cui tradus epigrammaton libellus, Læriū quē tibi p̄pino remittit. No ē, qd puorū Lupere uoces. Lōgū ē, si uelut ad pirū uenires, Et fralis habito tribus, s̄ albis. Qd queris, sp̄ pig petros libebit. Argi nōpe soto subire letū. Contra Cæsarū, fozū ē taberna, Scripsit posthūc hinc C̄ hūc totis, Oēs ut r̄o plogas poetas. Illur me pete, ne roges Atrectū, Hoc nōmē dñs gont taborne. De p̄mo dabit, alio uē mōdo R̄ aqua pumice, purpurāq. rubrū. Denarij tibi quāq. Martiale. Tanti nō es at̄s, s̄apis Lupere.

co gnatione unguenti, oleiq; quod ab eo liron appellatur nulli
florū ex celsitas maior, folijs foris striatis, & ab angusto in la-
tum paulatim se laxantibus, effigie calathi, resu pinis per am-
bitum labris, tenuiq; filo, & feminibus croceis in medio stanti-
bus. est & rubē lilium, quod græci crimon uocant, est & pur-
pureum, quem uocant narassium, de quo superius diximus. li-
lium a græcis uomen traxit. quippe græca λέριον uo-
cant. PICE. pix est quæ fit ex arborū resini ad ignē
decoctis. nam resina liquor est crassus ex arboribus fluens, &
sæpe sua sponte siccatus ad solem pix liquida è tēda coquitur
ad nauum & multos alios usus. lignum eius concisum furnis
immittitur, undiq; igni extra arcandato, ut primus sudor a-
quæ modo fluat in canali. hoc cedrum uocatur, quod sit aqua
ignis ardentis, uāuē enim urere, ὕδωρ aqua. tan-
taq; eius us est, ut in ægypto corpora hominum defunctorum
eo persusa seruentur. sequens liquor crassior picem fundit. hæc
rursus in cortinas aereas coniecta aceto spissatur. cetera genera
pices ex alijs arboribus fiunt & maxime picea flos crudus pi-
cæ resinæ cum multa hastula tenui, breuiq; auulsus concidi-
tur. ad cribrum minuta deinde feruenti aqua persunditur, do-
nec coquatur. huius ex pressum pingue, præcipua pix est. datq;
uino odorem. & acumen quoddam saporis. e contrario uina
resinæ, corticasq; eam picem faciūt, quæ dicitur crapula, quæ
uini uirus frangitur, am pesaturq; illius nimia feritas. resina
a pice hoc differt, quod pix nihil aliud est, quàm combustæ re-
sinæ fluxus. terebinthina resina, hoc est quæ fit ex arbore te-
rebintho, præfertur omnibus. proxima est quæ fit ex lentisco,
& mastice dicitur. postea cu pressi acerrima sapore picea ar-
bor montes amat, feralis apud ueteres habitus, utens rogis, &
in funeribus duntaxat ante fores poni solita, postea etiam in
domos recepta facilitate tendendi. hæc plurimam resinam fun-
dit. tēda proprie dicta succo abundat, partior tamen est, liqui-
diorq; quam picea, siamnis ac lumini sacrorum grata. Lari-
cis morbus est ut tēda fiat. est autem larix arbor similis abietis
materia præstantior, incorrupta uis, humori contumax. plu-
sculum huic erumpit, liquoris melleo colore, nunquam dure-
scentis. pix ex arbore picea omnium nigerrima est. a pice pice-
us deducitur. pix uero a græco fit. nam græci pissā dicunt, a
quo pissel. eon oleum, quod ex pice fit. Et pissā sphalrus mista
bituminū. pix naturaliter, quæ in apolloniatarum a gro repe-
ritur. quidam & ipsi miscent præcipuum ad scabiem pecorū
remedium, & palmi pissā pix liquida iterum decocta, & p̄
pissā pix quæ e nauibus eraditur, admista cera, & marino
sale macerata multo ad omnia efficacior, quàm aliæ pices.

EPITAPHIUM ANTHILLAE.
EPIGRAMMA CXLV.

HOC NEMVS AETerno. Dul-
ce epitaphium Anthillæ, cuius paulo ante
mētionem fecit. FENNIUS. The-
leporus. Fennius pater anthillæ.

EPIGRAMMA CXLVI. AD LUPERCVm.

OCCVRRIS QVOTIES LV-
PERCE NOBIS. Lepidissimū epi-
grāma ad luperum ita petentem epi grā-
mata Martia. quasi remissurus. monet eū
poeta, ut a propi quo sibi bibliopola emat,
in quo falsæ hominis auaritam atypit.
PVERVM. Seruum. EPIGRAMMATON.

Græcis genitiuus pluratiui nūeri. LONGVM EST.
Iter scilicet. AD PIRVM. Regio in qua Martialis
habitabat. ad pirum dicebatur. frequenter quippe arbores no-
mina regionibus dabant, ut ad pinum quod est apud Senecā.
ad malum punium. quod est apud tranquillum. ad gallinas
apud Plyn. propter laurum ibi satam ex ramo suis bacis onu-
sto, quem gallina conficit candoris ore gestauerat, ut superius
memimus. ARGI NEMPE SOLES SVBI-
RE LETVM. Dictionem diuisit more poetico, ut Vir-
septemq; triones, & in oratione soluta. Ciaro. Ex perge te fia-
as. NEMPE. Certe, & est primogenium uocabulum.
CONTRA. Ex aduerso. contra præpositio est, separa-
turq; & componitur quando uerba, uel arti signi-
ficat, & tunc proprie est præpositio, ut contra adulterium di-
co, & contradico. quando uero sine casu ponitur. significatq;
ē ē uarietas aduerbium est. Iuuenalis. Stat contra. statiq; in-
bet. ab hoc fit contrarius hoc est oppositus repugnans. & con-
trario uerbum aduersor repugno. & aduerbium e contra-
rio, quod significat ē diuerso. contra. FORVM CAE-
SARIS. De quo superius locuti sumus. SCRIPTIS
POSTIBVS. Suspendi mos est tabellas in postibus ta-
bularum librariarum, in quibus omnes libri uenales sint de-
scripti. HINC ET INDE. Ex omni parte. O-
MNES POETAS. Qui scilicet uenales sunt i taber-
na libraria. NEC ROGES. Non est necesse eum ro-
gare, quæ statim dabit librum soluente pretiū. E PRIMO
ALTERO VE NIDO. E primo aut secundo gene-
re sunt eni alij pretiosiores libri, alij uiliores ad uēdendū ex-
positi. RASVM PVMICE PVRPURA QVE
CVLTVM. Ligtum, ornatum ex omni parte perfectū.
TANTI NON ES. Ironice loquitur. SAPIS. Iro-
nice loquitur. quis enim quinq; denarij: qualencunq; librum
nō emat? Ironia figura est, quæ simulatio dici potest. græca enī
εἰπω δὲ οὐρα cauillari dicitur cum aliud uerbis significamus,
aliud re sentimus, quale est illud apud Virg. Egregram uero
laudē, & spolia ampla refertis, utq; puerq; tuus, magnū &
memorable numē, una dolo diuū si sœnna uicta duorū ē.

EPIGRAMMA CXLVII.
AD CAEDICIANVM.

QVI LEGISSE SATIS. Lepi-
dum simul ac grauitatis plenum distichon
quo primum claudit librum, qui inquit
plusquam centū epi grāmatibus a nobis
reprehensus, se se a uitij non retraxit, nul-
lus illi erit male agendi modus. CEN-
TVM. Finitus numerus pro infinito. Nam supra centum
epigrammata primo libro continentur. NIL MALI
SATIS EST. Nunquam a uitij recedet.

AD FEDERICVM PRINCIPEM.

HABES FEDERICE PRINCEPS
Interpretationem primi libri, quod est uni-
uersi operis, & totius ferē Latine lingue
dimidium. tot enim ac tāta, & tam uaria
hoc uno libro explicata sunt, ut aliquan-
to minus sit id omne, quod superest, in quo
animaduertere facile erit, quot, & quanti essent, in quibus an-
te hac uersabamur errores, quàm multa forent a clarissimis
etiam Latine lingue authoribus per ignorantiam rerum, ac
uocabulorum

10

20

30

40

50

60

FINIS
NICOLAUS

S